

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śaloniḳi, 361 [1600/1601]

בכ פד א הכלה

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

דאשונה איבא לחו' דרוקא משום זלד' דרע' התירו
אכליחי ליכא יצר הרע לא וכמ' מהר' אס' בפרשת
פי תנא: נראה דמשמעין בהבנתם ית' לו יוסר
דבריהם והוא דהם זל' הקשו מה שהקשו בדיבור
הקודם דגבי שפחה שרי' זנפי' ופת' תחד' אפיר' והם
תירו' דהתם' הוי' חידוש' אבל' תכל' דפני' שדוא' גבי'
ז' אין' כאן' חידוש' פלו' דהתירו' הוא' דוקא' כביאה'
ראשונה' שערין' לא' נתגירה' אבל' כביאה' שנית'
שעשה' כבר' המ' ג' אין' כאן' חידוש' אבל' לפירוט'
רשי' שהביאה' הראשונה' גם' כן' היא' אחר' המעשים'
במנה' לפי' דבין' בואה' ראשונה' בין' בואה' שנייה' היא'
חידוש' דחף' על' גב' שמתגירות' בע"כ' שריא' לישראל'
והוי' חידוש' י' א"כ' אתרומיהו' אין' בהם' חידוש' דהוי'
גמורת' כ"כ' לא' הוי' ראוי' להפליג' בין' בואה' ראשונה'
לשנייה' אלא' לו' דבפלו' יהא' מותר' דיומא' דשפחה'
אין' לומר' דאבתו' לאו' גמורת' גמורה' היא' כיון'
שהכתוב' לא' התירה' אס' לא' יש' כניגד' הרע' הולפין'
לא' סייק' להקשו' ליה' התוספות' דהא' ספיר' מחלק'
בין' ביאה' ראשונה' לשנייה' דבראשונה' תלו' הטעם'
דיומא' משום' זלד' הרע' אבל' בשנייה' אפילו' ליכא'
מחלת' יצרו' הרע' אבל' במה' שכתבתי' א"כ' דהוא' ק'
קושיא' אחרת' וכוה' נכתב' מ"ט' הר"א' זל' כפר' כי'
תנא' על' דבר' רש"י' זל' ומה' שהקשו' בת' ספות' מה'
חילוק' יש' וכו' נראה' לעד' דביאה' ראשונה' לא' היתה'
אלא' אס' היה' יברנוכו' ותשוכתו' זל' לא' היתה'
בעלמת' מכללי' התוספות' א"כ' לא' היתה' הכנת'
דבריהם' על' דרך' שכתבתי': עיין' מ"ט' הר"א' זל'

אלא

לתנא כדא' ליתני' משיכה' וכו' לעד'
דמוק' ליתני' חליפין' לא' מכו' לקו'
תנא' ושייר' ושייר' משיכה' דהא' לתנא' דתני' חליפין'
ולא' משיכה' תקשו' לן' אמאי' לא' תני' משיכה' והוה'
סבי' לתרף' דמשיכה' הוי' תקנתה' דרכני' דהא' לקמן'
גבי' מתניתין' דבכפי' שאין' להם' אחריות' פריך' ונר'
יוחנן' דאמר' מעת' קובות' אמתייתין' וכו' וטעם' הא'
קושיא' היא' משיכה' דנראה' לו' דנחק' לומר' דמתני'
תקנתה' דרכני' ונראה' דלא' בעי' תלמודא' לחוקמות'
מלתא' דשמואל' כח' לקות' רב' יוחנן' ארי' לקות'
וכיחא' שפי' לחוקמות' מלתא' דשמואל' לדעת' הכל':

הלכה ב תנו רבנן

וכו' מאי קאמר' אי'
הב' אשיבו' פרש'
מה' עיני' הנכחה' וכו': יש' לדקדק' למה' לא' פירש'
דפ' זל' בפירוט' מאי' קאמר' כלומר' מה' הנכה' יש'
בדברי' רב' שמעון' דהא' כיון' דתק' לא' קאמר'
דחוקה' גדולה' מהנכחה' ויה' מחדש' רבי' שמעון'
ונראה' דרבי' שמעון' הוא' אפרש' דכרי' תק' שאמר'
כינר' בחוקה' והזכיר' הנכחה' גם' כן' ונתן' רש' טעם'
לתק' שהזכיר' הנכחה' כעכו' שאינו' ראוי' מה' הנכחה'
יהא' גרועה' וזה' חוקה' שהרי' ההנכחה' קובה' ככל'
מקום' ולכך' פריך' היתה' מאי' קאמר' ופרש' מה' עיני'
הנכחה' וכו' דקושיא' אחרית' ליכא' דאפשר' דרש'
'הוא' מברש' פ' בריטי':

אלא

מעשה' שפחה' כנענית' תקנ' כביאה'
קשה' דהא' אמר' קרא' ובעלה' ואמר'
לעיל' דאמעט' אמה' העבדיה' דאינה' נקני' כביאה'
והפ' כמי' ממעט' שפחה' ונראה' דמאי' דמח' נט'
היינו' קנין' ביאה' והכא' פריך' דיהא' נקנית' מטעם'
הנכחה' דא"כ' מעבד' כנעני' שנקנה' בהנכחה':

ולענין

הלכה לתפ' הר"א' דר' ק' שימח'
גופו' אבל' כמלאכה' אחרת' כגון'
שתפר' את' כגדיו' וכו' לא' וכפי' הגדלה' דטעמו' הוי'
משום' דפ' דאכילת' פירות' לא' היא' חוקה' וכמ'
הר"ן' זל' והטור' ח"מ' בסומן' קל' הביא' דברי' הר"א'
בפתחא' ותפ' לידכח' מ' כיון' דע' כתב' זל' ונ'

דאשונה איבא לחו' דרוקא משום זלד' דרע' התירו
אכליחי ליכא יצר הרע לא וכמ' מהר' אס' בפרשת
פי תנא: נראה דמשמעין בהבנתם ית' לו יוסר
דבריהם והוא דהם זל' הקשו מה שהקשו בדיבור
הקודם דגבי שפחה שרי' זנפי' ופת' תחד' אפיר' והם
תירו' דהתם' הוי' חידוש' אבל' תכל' דפני' שדוא' גבי'
ז' אין' כאן' חידוש' פלו' דהתירו' הוא' דוקא' כביאה'
ראשונה' שערין' לא' נתגירה' אבל' כביאה' שנית'
שעשה' כבר' המ' ג' אין' כאן' חידוש' אבל' לפירוט'
רשי' שהביאה' הראשונה' גם' כן' היא' אחר' המעשים'
במנה' לפי' דבין' בואה' ראשונה' בין' בואה' שנייה' היא'
חידוש' דחף' על' גב' שמתגירות' בע"כ' שריא' לישראל'
והוי' חידוש' י' א"כ' אתרומיהו' אין' בהם' חידוש' דהוי'
גמורת' כ"כ' לא' הוי' ראוי' להפליג' בין' בואה' ראשונה'
לשנייה' אלא' לו' דבפלו' יהא' מותר' דיומא' דשפחה'
אין' לומר' דאבתו' לאו' גמורת' גמורה' היא' כיון'
שהכתוב' לא' התירה' אס' לא' יש' כניגד' הרע' הולפין'
לא' סייק' להקשו' ליה' התוספות' דהא' ספיר' מחלק'
בין' ביאה' ראשונה' לשנייה' דבראשונה' תלו' הטעם'
דיומא' משום' זלד' הרע' אבל' בשנייה' אפילו' ליכא'
מחלת' יצרו' הרע' אבל' במה' שכתבתי' א"כ' דהוא' ק'
קושיא' אחרת' וכוה' נכתב' מ"ט' הר"א' זל' כפר' כי'
תנא' על' דבר' רש"י' זל' ומה' שהקשו' בת' ספות' מה'
חילוק' יש' וכו' נראה' לעד' דביאה' ראשונה' לא' היתה'
אלא' אס' היה' יברנוכו' ותשוכתו' זל' לא' היתה'
בעלמת' מכללי' התוספות' א"כ' לא' היתה' הכנת'
דבריהם' על' דרך' שכתבתי': עיין' מ"ט' הר"א' זל'

תר

אס' אמור' ואמר' וכו' ראיתי' בדברי'
הר"ב' פרק' ג' מה' לכות' עבד' יס' פתכ'
זל' אבל' אס' אמר' אחר' ש' אינו' נרנע' עד' שיאמר'
ויטנה' כסוף' מש' בתחילת' פרוטה' אחרת' ודעת' זל'
תמוה' דהשתי' אמירות' בהתחלת' הפרוטה' אינו' מן'
הראוי' אלא' פריך' שיהיה' האחת' קודם' התחלת' ש'
פרוטה' אחרת' וגם' בהתחלת' הפרוט' וכמו' שכתבתי'
מדברי' רש"י' זל' ויש' להאריך' כוה' אלא' שאין' דין'
זה' נהג' בזמננו' לכך' קינרתי':

תר

לו' אשה' ובנים' וכו' יש' לספק' אי' בעל'
בנים' שכי' או' דולמא' אפ"ה' ע"ד' ובני'
פלוג' וכו' והא' דמוכח' מקרא' דאח' כתיב' דגריך' ש'
מיהיה' לרבו' אשה' ובנים' נראה' דמוכח' לה' מיתורא'
דואת' דאס' לא' כן' הא' קיל' דאין' בית' אלא' אשה':

הלכה א דף כב

מתניתין

עבד' כנעני' וכו' אינו' שר'
אחווה' חוזרת' לבעלי' ביוכל'
ק' דאי' חו' ביוכל' למה' לי' למכתב' קדאני' ביש'

ד'הו'
ס' כה'
ב'אמת'
ת' אלן'
ט'וכות'
ד'יעות'
י'ה' ע'
ח'רינ'
מ'שום'
ו'י' וס'ל'
ז'וא' וס'
כ'ועות'
ק'תים'
ע'למא'
א'חית'
ש'עכר'
ע'עוטא'
ו'תלי'
נ'רא'
ו'פרט'
ע'כדי'
ד'פקק'
ו'הכך'
ר'יכוני'
ת'דנר'
ד'מכס'
ז'פקק'
ד'ראה'
כ'כרן'
ד'הא'
ה'ולא'
ה'תוס'
כ'תרא'
ק'קטית'
א'כתי'
כ'רורה'
ז'ום' א'
א'וכו'
ז'איכא'
ז'ומולך'
ל'לא' ש'
ש'לשון'
ה'אך'
ט'פיר'
כ'ביאה'

עצמות יוסף

שהיא חזקה בליקח וכו' כגון אכילת פירות וכו'
והוא כדכרי הר' מנחם ז"ל דהלכות וכייה וכמ"ס הרב
מוהרי"ק והר' מנחם ז"ל ס"ל דאכילת פירות היו קמין
ויש ליישב דעמ"ס הרב מוהרי"ק בסי' קנ"ג דלדעת
הר"א יש לחלק בין עבד לאכילת פירות דקרקע
דבעבד ליכא הוכחא אס לא יעשה דבר כשימוש
הגוף אבל קשה שהטור בקימין קנ"ג ס"ל דאכילת
הר"א דס"ל דאכילת פירות לא היו אכילה וכתב
דהכי מקתברא

התוכפות

ואיכא וכו' ועוד חפ"ת ולא
אז"ל שלוף מנעלי מחיים וכו'
ויש לדקדק למה לא פי' דקודם מיתה ח"ל וכאכא
שא"ל היו דלדכין דרשות אחרים עליו בין קטן בין
גדול קנו עממין בני חורין עוד יש לדקדק למה
עשה מחלוקת מן הקנה אל הקנה ולא פי' דרפון
ס"ל דהיכא דרשות אחרי עליו גבי קטן יכול לזכות
בו וק"ל:

דף כג פיסקא

יש דק' אמאי לא פריך דקשיא רישא אסיפא דגבי
רישא אמרינן ע"י אחרים אין ע"י עצמו לא וכטור
אמרינן ע"י עצמו אין אבל ע"י אחרים לא
ועוד אין כ"סל לשון א"ה ביה : ונראה דכסיפא
לא ק' ליה דהא דקאמר ככסף ע"י עצמו דמשמע
אבל לא ע"י אחרים בין דשמעינן ליה לר"מ דחוב
הוא לעבד טיגא מתחת רבו ולהכי קאמר מכדי
שמע"י לר"מ דאמר חוב הוא וכו' ואמאי שפיר מותר
דר"מ ע"י כסיפא אבל הרישא דקאמר ע"י אחרים
ק' אלא כשיטא מדעתו א"ה אימ' סיפא כלו דהשת
ק' לסיפא ע"י אחרים אמאי לא דמעיקרא לא היה
ק' לסיפא כלו אלא ריש היה ק' :

פיסקא

וטבמים או ורמנהי וכו' לסיפא
לא היה ק' דשפיר קאמי הסיפא
כטור ע"י אחרים כיון דזכות הוא לעבד טיג' מרבו
ולוה לא קשה כי אס לרישא וקאמי א"ה וכו' כלומר
דבעל התלמוד ראה שא"א טכ' פלוקות טהס כסף
נשטר א"ה כשתיהן אף דח"ב לערכיניהו כמו דפריך
לקמן וכדי להמלט מואת הקושית פריך ע"ב לומר
דא"ה לומ' אף גשתיבן ואס' יהיו דוקא ג"כ דהא
כסיפא דקאמר כטט ע"י אחרים ולא ע"י עצמו ק'
דהא גיטו וידובאוס באס' ואס' יהיה הרישא פרטו
ק' מכדי שמעינן לרבנן ווהו קדר התלמו דכסף ע"י
עצמו אין ע"י אחרים לא ולפי' סיפא כטור על ידי
אחרים היינו אף ע"י אחרים בהכרח כדי שלא יקט'
מגיטו וידובאי באס' וכיון טכ' ק' מכדי וכת' מאי
ע"י עצמו וכו' א"כ כיון דרישא היא אף ע"י עצמו א"כ
ע"כ הסיפא פריך להיות דוקא ע"י אחרים דאס'
היא דוקא ע"י אחרים ק' לערכיניהו וכיון דרישא

האשה נקנית

קאמר אף ע"כ הסיכ' פרטו א"ה ק' מ"ס פ"א
מאי ע"י אחרים והא קמ"ל דזכות
הוא לעבד וכו' ק' דלמ"ה: אדריק
להסמוענוזה דכבר הסמוענו' רבנן כגוטיק דזכות
הוא לעבד טיג' מתחת יד רבו וכמו טהקס המקס'
מכדי שמע"י וכו' ונר' דמ"ס והא קמ"ל הכונה לר'
אפילו ע"י אחרים ולוה נקט לשון אף משום דיותה
סידום יש כאחרים מכענמו ואס' והא קמ"ל כלומר
דאפילו ע"י אחרים ולוה נקט לשון אף ומ"ס הגמרא
דזכות הוא לעבד וכו' בא לתת טעם דאמרינן ע"י
אחרי כמי משום דזכות וכו' אבל אין הכונה למה
לזוהו הסידום והא דאוינטריק תנא למתני אחרים
היינו לאשמועין פלוגתא דר"מ ורבנן ולהיות שינוי
בענין מהיהא דביטין הבולא דב"י הקדו' פתקוהיה
ור"ס וכו' מ"ס מוה"ק פ"ק
דביטין או בעו דה"ק אין

התופפות

לומ' דהתס ר"מ הוא דאמר לרבנן דבי תקטו לר'
כפי סברתי דא"ו אמי דגישו וידובאי כא' וכו'
ונראה דסברת רבנן מהכרח קושית טהקסו התוס'
טס' כד"ה שאס היה עבד ותייגנו דלדבריהס קאמר
ומשס כלמוד דאי כעי פסול וכו' לדעת רבנן נמו

ודע

דכתב הר"ן בטס' אחרים דכסף קונה
אפילו עומד וזווס' ומיהו כטור ע"י
אחרים דוק שלא מדעתו לא כע"כ ולפי' יש לבגמס'
מאי פריך בגמרא לערכיניהו וכו' נמא דלהכי לא
ערביניהו משום דאין הדיק טוה כשיהס' והכי אור
ק"ל : בעי רכה כלסון רש"י ז"ל יש להפק אי מפ'
כפי התוספות כפי הראשון או כפי הפי' השני ט'
שכתב ז"ל בתחילת לשינוי והיינו דקאמר ע"י אחרי'
נראה דהוא הכירוש השני שכתבו התוספו' שיעקד'
הבעיה היא על דכרי המטנה או אמרינן דמאי ד'
דקאמר המטנה ע"י אחרים או היה ע"י גליח או לא
ומדלא הוכיר כקוף דכרוו אפילו עומד וזווס' כמו
שכתבו התוספות נראה דלא ס' כפי' השני שכתבו
התוספות וכדוחק נר' דס"ל כפי' השני וס"ל כדעת
אחרים שכתבתי בטס' הר"ן דלא מהני עומד וזווס'
כחלוקת טטר ואס' נפ' דברו דס"ל כפי' הראשון כל'
דמאי דקאמר מעיקרא והיינו דקאמר ע"י אחרים
כונתו לומר דע"י אחרים כולל בין עשאו שליח בין
לא עשאו :

ישראל

לא שייקי בתורת קרבנות וכו'
אף על גב דק"ל דשחיטה מותרת
כזה מ"מ מהקרב' וחיל' קחשיב דדמו לקבלת הגש'
מעבד שהוא עיקר הדבר :

תוספות

דאמר ר' הונא הני כהני וכו'
א"ל ז"ל דהתס הכי קמבעיה
ליה וכו' ונפקא טיג' וכו' באמת דברי התוספות
קשים

קשים מאד בעיני דהא פמס נדרים קאמ תלמוד
 בהדיא למאי נפקא מינא למודר הנאה ולדברי
 התוספות היה ראוי לבעל הגמ' שיאמר הך נפקותא
 ועוד מה להם לבעלי התוספות לתת נפקותא א'
 אחרת ואם נאמר דדברי התוספות שייכי חמלתי
 דרב הונא שייכי אמאי דסקי דהיינו מאי דבעי
 קתם בנדרים אכתי ק' דאין הלשון מוכיח דבר מזה
 ואפילו נדחוק עצמו בזה ונפרשו חמלתי דרב
 קאמ' גריבין אנו לדחוק דברי התוספות ולהגיהם
 על אופן שיקומו דבריהם עם מה שכתבו התם
 במסב' יומא דהתם כתבו ממש להפך ממאי דכתבו
 הכא ודבריהם נ"ע: אחר ימים כאלו שיטות
 הר"ל נתכחו מחדש ראיתי נתעורר ג"כ בזה
 וברוח נראה דהם ז"ל לא ס"ל מאי דכתבו התם
 כפ"ק דיומא דאי אמרינן דשלוחי דרחמנ' היינו אף
 שלוחי דרחמנ' דאז אקור במודר הנאה כיון דאית
 ליה הנאה כיון דהוי נמי שלוחי דידן אלא ש"ל זל
 הכי היכי דאי אמרי' אף שלוחי דרחמנ' משום הכי
 מקריבין הקרבנו כיון דהוה שלוחי דרחמנא לענין
 מודר הנאה נמי אמרינן הכי דמותר כיון דכבר הוה
 שלוחי דרחמנא ואין שום גז' לבעיין דבעי התם ב'
 פנדריס אלא דבעי משום דאיכא תרתי מילי
 להיעשות חדא דהוה מודר הנאה וחדא דהוה שלא
 קרעית הבעלים וזש התוספות ונפקא מינא וכו' וקאמי
 אבעיא הנדרים לתת סברא לבעיין דעמא דבעי
 מי אמרינן האקור היינו משום דהוה נמי שלא מ'
 הדעת הבעלים והך נפקותא לחודא אי לא הוה
 מודר הנאה לא הוה מכעיא ליה דפשיטא דמותה
 אלא משום דאיכא תרתי לרעותא הוא דמכעיא
 ליה כנר ודוחק: עוד נראה דרך אחר זכור
 אזכרנו בכוף דברי: וקשה לי בתירוץ זה השנן
 שכתבו ונפקא מינא וכו' דמאי מכעיא ליה תכשוט
 מדברי רבי יוחנן שהביא שם בנדרים הבעיין כ'
 בעמנו דאמר רבי יוחנן הכל גריבין דעת בעלים
 פון מיתחברי כפרה: ואגאמרת
 דשלוחי דרחמנא דוקא קאמר אמאי גריבין
 דעת בעלים והר"ן ז"ל בפירושו למסכת נדרים
 הוקשה לן קרוב לקושיא ונותירן ז"ל דאין פשיטות
 מר' יוח' דאפי' תימא דשלוחי דרחמנא דוקא קאמר
 אפשה דאפי' הכי קאמר רחמנא דבעי דעת בעלי
 ולדברי התוס' א"א זה כשום כניס דהא כתבו ז"ל
 ונפקא מינא וכו' דאי שלוחי דרחמנא דוק' לא בעינן
 דעת בעלים:

והנראה

דדעת הבעלי שכתבו התוס'
 לאו היינו דיעת הבעלים
 דהא פשיטא דבעי ואפי' תימא
 שלוחי דרחמנא דוקא וכמו שכת' שם הר"ן והכא
 היינו דעת ורנן הבעלים דלא ניתא להנשיקריבנו

קרבן זה פסגו זה המסור והוא עומד וזווח על זה
 ופמ' התוספות שם כיומא וכפ"הג היא הנפקותא
 שאמרו התוס' א' פנראה דהכל גריבין דעת דהמר
 ר' יוח' לאו לעבוכא קאמר אלא לכתחי' הוא דקא'
 דנריך דעת בעליה:

וכזה

אפשר לפ' כונת אחרת בדברי
 התוס' ואז דבשלמא מעיקר דנדרין
 הכעי' היו אי שלוחי רחמנא דוקא אז שלוחי דידן
 דוקא עם שבחמת' ג' נפקות' אחר' שהיא דאי שלוחי
 דרחמנא דוקא פשיט' דלא בעי דעת בעלי' ודברי
 ר' יוחנן לכתחי' איתמ' ואי שלוחי דידן דוקא פשיט'
 דאין נריך ודברי ר' יוח' הם לעבוכ' ובגמר דנקט'
 נפקותא דמודר הנאה ה"ה דאיכא הך נפקותא
 ומשום דהויה פשוטא לא נקט' לה תלמודא אבל
 השתא דנדרתי הכעיא היא אי שלוחי דרחמנא אז
 אף שלוחי דידן ונפקא לענין מודר הנאה בדקאמ'
 תלמודא השתא יש מקום לספק ולומ' אי נמי שלוחי
 דידן נמי הוה אי נריך דעת בעלי' לכתחי' אז לעבוכ'
 והוה דאי שיאמר בעל התלמוד הך נפקותא לז"א
 התוס' דהשתא נמי הנכקותא פשוט' דאי שלוחי
 דרחמנא דוקא אין נריך דעת בעלים ואי שלוחי
 דידן נמי הוה פשיטא דנריך והוה נפקותא ע"ז
 שהיינו אמרוס מעיקר' והיא פשוט' בעיני התלמוד
 כנר לי לפרש דבריה ועדי'ם לוי בו ארוכות דבר'
 בדבריהם ולקטתי הסולת מהכל:

פיסקא

אמר רב ששת דבעי וכו' ומה
 שפ' רש"י ז"ל במתני' על דברי
 ר"מ ואפי' ע"מ שאין לרכבו גשות בו דקסבר ח"ן
 קסין לעבד וכו' לאו למי' דר"מ ס"ל הכי ולא דבסין
 דהא בעי ס"ל אלא השניה לומר דלענין זה
 באו ע"מ שאין לרכבו וכו' קאמר ר"מ הכי וק"ל:

תוספות

ר' לעזר' או ר"ת דהלכה וכו'
 קשה ביין דמאניא דתוס' דר'
 נראה סדין כרור כרכנ' דקתמא דתלמודא כרכנ'
 קאמר לת' זבן הסו' דפשיט' נמי אמאי פסק כר"מ
 מבח' הוה דנדרים ודתי' תרי סוגי' מקמי' חדא
 ונראה דאע"ג דתלמודא מ"ק' לה כרכנ' אפשר
 דא"ה ג' דהוה מני מוקי' כר"מ אבל בהויה דנדרים
 ליכא שום דחי' בש"ס פניס דרב אליבא דידן' אמר
 ז"ל ורב' ושמאל' הלכה כרב באיסקורי:

עוד

כתבו בשם ר"ז דאין ראיה דהלכה
 כר"מ דיש לחלק בין חשה ועבד וכו':

וקשה

דהיכי קאמר בהויה דנדרים
 כמאן אולא הא דרב כר"מ דאמר
 יד חשה כיד בעליה השא' כהי' דלר"מ דאמר דע"מ
 שתנא לחרות דקני רבו אבל באשה לא קני בעליה
 בע"מ שאין לבעלה גשות כך לא מה שקמת לתע'
 יד ב פיך

פוך מ'מירבן לא מני' דפליגי עליה דהא אחר
דכ'ע לא פליגי דיד עבד כיד רבו היבא דלא אחר
ע"מ שתנא כוללות נמנא ח"כ דכשחמר לה מה
שתרני תעבי כהס כ'ע לא פליגי דודאי קנה בעל
אח נע"מ שתנ' לחרו פליגי דקאמרי דבנן דלא קנה
רבו וכין דבאשה מודה ר"מ דלא קנה הכעל נמנא
דלכ"ע באשה היבא דחמר מה שחת נותנת לתוך
פיק לכ'ע קני הכעל והיכי מוקי לה פר"מ לחוריה
דהא עכ"ע מני לחוקומי:

ונראה

דכי היכי דאמרי דדע ר"מ דפליגי
בע"מ שתנא לחרות מודה באש וכו'
דע"מ שחת נמנא ונותנת לתוך פוך הכי נמי לרבנן
הק על גב דס"ל דע"מ שאין לרבך רשת דמה
סקנה עבד קנה רבו בהמה נחתי דבגא וכו' דע"מ
שתרני תעבי דלא קנה הכעל היולדך ליב לחוקומי
מלתיה דרב חלה כר"מ ויש לדקדק היכי מוכח
די דאין הלכה כר"מ דהא הכריח הוא דהלכ' כר"מ
מדמוקי לה רב פר"מ והלכת' כר"מ באיסורי ג"מ
ר"ד חק ח'איה דהלכ' כר"מ מההיא דכר"מ בן פורל
ומודה: קשה להולת' דהא ר"ת לא הכיח משם
דחיה דהלכה כר"מ אל"ל דהלכה כרב ששת
ונראה שכוונת ר"י חינו חלא לומר דאין הלכה כר"מ
אל"כ דרב ששת חלא הסוגינות מתפרשות
אל"כ דרב רבו ח'גור ועל"ז דהלכה כר"מ והוה שלא
הוכיח כהס דכרוי דהלכה בר"מ חלא דהלכה

עוד

קשה לדעת ר"י דיש לחלק בין אשה
אעבד מאי פריך בגמרא ירמי דר"מ
אדר"מ ומאי קושי דה"ר ר"מ מודה לענין אש בע"מ
שתנא לחרות דאין יד אשה כיד בעלה והר"ן ת'
בפי' ההלכות ע"מ כי לדעת ר"י חינו עלת' יפה לדעת
התוספות ונראה דר"ק ל' דלרב ששת כני היכי
דפליגי ר"מ ורבנן ע"מ שאין לכעלך רשות ס"ל
פליגי בע"מ שונא לחרות והוה הכך סברת ר"ת זל
דקאמר דאי חמר ע"מ שתנא לחרות והפילו ר"מ
מודה דאשה ניהא ח'איה וז"ל התוספות ובסמוך ואת'
לפי' ר"ת וכו' בלו דלרב ששת לא קשה מידי דהא
פ"ל דכתרתי פליגי ולפי' אש התוספות דיש לחלק
בין אשה ועבד לדעת ר"מ אמרוהו לא לדעת רב
ששת ו"מ ש בגמרא ורמי דר"מ אר"מ וכו' אל"כ דרב
שחת פריך דמוקי פליגייהו ג"כ בע"מ שתנא כו
לחרות ולדרייה לא מני לתוך דשאני עבד מאשה
דדקא דביחלעור עששה מדרשות כן אמ ע"מ
שאין לרבך רשות לע"מ שתנא לחרות הסמולקין
בין עבד לאש ח'כ"ל לרב ששת דהכל סוה חנלו ולא
עשה חלוה מדרשות הכי נמי לא ח'לקי בין עבד
לאשה כר"מ ואין לומר דפריך לר"מ אר"מ מכה
דק' מרפנן ארבנן דהא כד נשמי ח'כ"י אפ"ך אכתי

קושיית רבנן הדרח לרובתא כיון דר"מ ח'לק בקי

דף כר תוספות

ידדה וכו' עבד דהא פרטי לעיל יק' דאנה פי הכי ז"ל
לעיל ואדרבה לעיל פירש דהכעל ח'כל פירות
ואפשר דהיינו בנתנו לה בסתמא הא לחו הכי ח'ק
הכעל ח'כל פירות כיון שנתנו לה ע"מ שאין לבעל
רשות כה דבאשה ח'פילו רבנן מורו וכו' המדרגות
שכתתי לדעת רבנן לעיל והשתא להך שוניתי
דגמרא הכי מ"ס להך ג' דלא דמיין ר"מ אר"מ ד'
דאח קנה עבד וקנה רב' דהבא כמי משעת חלוי
הכעל קנאס והוה יודיה ומעט דידה ולהפ"י
פורה כלל חומס ורבנן ק"ל דע"מ שתנא כו לחרות
אין לרבו רשו הבא נמי העל לא קנה ח'פילו בחין
לכעלך רשות והוה לה ז"ל דיד' להכי ח'ק אש פורה
כלל חומס כיון דמעט רמי דידה הוה ומה היא דפ'
כן קורר לחוקמה כרבנן ויש ראוה לרבריהס ז"ל
והא דלא חוקמה כנוק דיהיב נמי בעל המעות פ'
במתנה גמורה משום דא"כ לא הוה רבנן פליגי עליה

תנא

יונא בסן ועין וכו' דע' דלעיל פריך
ותנא דידן ח'איה לא תני חליפין
ומטני מלתא דליתא ב'ט"ס קתני וכו' והוה לא שייך
אלא רוקח כקנין אבל לשיהא קנה פחליפין לא
קתני ולא שייך לומר ביה מלתא דליתא וכו'
דלענין קנה פחליפין לא שייך לומר הכי והכא
העבד כעני קנה פחליפין וכו' השתוספות לעיל
דף ח' ולפ"ק כמה שהקשו התוספות ותנא דידן
דלא תנא להו וכו' יומא דתנא ושייר דשייר חליפין
וכ' דחליפין נחו סוורא הוא כיון דלא שייך ברישא
ומטעם שכתב בגמרא מלתא דליתא במטלטל קתני
וכו'

ואימא

מהו טן ועין טני כתובים וכו'
קשה כימא דה"ל לומר דהוה שח
כתובים דאם כן למה לי כלל ופרט וכלל דכתב
החמא דשח עיני מומיה מה הכרט וכו'
ונראה דהכי פריך אי לכלל ופרט למה לי טן ועין
דכאד פרט כג' ובין דכתב קוח כ' כרטיס אש כן
הוה כתובים הכאים כאח"כ כלל ופרט למה לי
והוה עיקר הקושיא ומטני כריכ וכו' ע"כ נריך לתת
לריכות להס דאש לא כן כ' למה לי: ועול
דשאקשה ולא היה יודע הכלל ופרט וכלל והמתין
לא השיבו לו משום דאכתי היה קשה לי כ' כתובים
למה לי:

לחפשי

שלא חנו רבויא הוא וכו' וקשה
למה לא אמ' חלא כיון דקאדר
ביה מ'אוי דהיה קא דריש בעיקרא הכלל ופרט
וכלל' עוד קשה א"מאי לא קאמר וכו' יכה רבויא
הוא

הוא שהוא הסלל הראשון : עוד קשה דבין
האיכא פלוגת דתנאוי דרמיין בכלל ופרט וכלל
או ברובה ומיעט ורובה הוה ליה למוטר הא אמי
ב' כ' היא דרביש ברובה ומיעט וכו' וכו' דרמיין
מאן דרריש כל התורה בכלל ופרט הכא דרמיין
ברובה ומיעט ורובה וטעמא דמלתא דהאש אפרשו
זל דרובה לו שלוסין מד לא כתוב גזא חפשי וכו'
וכדאמי דאי הוה כתוב יגא חפשי הווינו דרמיין כלל
ופרט אכל מדכתב יסלחמו רובה לו שלוסין ואפילו
מאן דרריש בכלל ופרט וכלל מודה הכא דרמיין
רובה ומיעט ורובה ולפי לא קאמי לא טעמו דלא
לשמוע כהדר ביה ממוצי דהוה סליק אדעתיה
מעיקרא ויסתמע דהוה אליבא דמאן דרריש ריכוז
ושועט אלא כלו דאפילו מעיקרא דמי הכי הוה
כ' והוה דריש דריכוז ומיעט ואי רבויא וכו' אלא
פניא הכהו על ידו וכו' וקשה אלא לא מייתי

דברייא עגמה שהא התחיל בה תנא יונא בשן
ועין ובראשי איברים שאינם חוורים דאמאי נקט
שאינם חוורים אפילו חוורים נמי : ובראה דמסוס
דהתם הוה מויתב דיוקא להכי מויתב הך
ברייא דקאמי כהדא דבין רמיין לחוור חין עבר
יונא לחירות : אי נמי נראה לתרץ ולומר דאמי
דקמי התם שאינם חוורים אראשי איברים קאמר
דבין התם הראשי דלא עבד ליה היוק פ' כ' ת
אשם הכי גריד טיפיה ההיוק : שלא יחזור עור
לקדמותא דאם לא כן לא מקרי היוק כלל אבל אם
היפה באבר עמו לעולם אימא לך דאפילו פופו
לחזור עבר יונא כהם לחירות להכי מויתב הך
ברייא דקמי כהד' הכהו על ידו ונמטה וסופא
לחזור חין עבר יונא לחירות :

אם כן שן ועין מאי אהני וכו' קשה
כיון דרריש ריכוזי ומיעט ומרכי הכל
ולא אהני מעטא כי אם לדרקטן ח' לא לכתוב
קרא כי אם עין לחידיה וע' כמרביץ מהרבינו אפי'
לא ככרא עמו ומיעטא אהני לדרקטן סכוס לחזור :
ונראה דמפני חפשי טן : שלא ככרא עמו
ומדכונן מנר הריכוז אפי' מה
סכוס לחזור בין שהמכה היא במקום שנכבד עמו
הואיל ומורש חכמי וכו' לפי
דוכא שפי' דכשן ועין אימי
דממע חפשי מעיקרא :
קשה מאי ברין כגמ טן ועין מאי אהני
ליה כיומא דכתבי רחמנא לוי דרמיין
שן ועין אימי גריד גט שחור אבל שאר איברי
דריכוזי גט שחור :

ונראה דמפני חפשי טן : שלא ככרא עמו
ומדכונן מנר הריכוז אפי' מה
סכוס לחזור בין שהמכה היא במקום שנכבד עמו
הואיל ומורש חכמי וכו' לפי
דוכא שפי' דכשן ועין אימי
דממע חפשי מעיקרא :
קשה מאי ברין כגמ טן ועין מאי אהני
ליה כיומא דכתבי רחמנא לוי דרמיין
שן ועין אימי גריד גט שחור אבל שאר איברי
דריכוזי גט שחור :

למה שאני ארסו וכו' פה תמו וכו' ק'
מה מויתב והך ברמייתא ומאי אהני
דהך ברמייתא מאידך בהייתא דהכהו על עיני
דפריץ מיב מתרנוול וכו' והייתא סכוס לו דהסווא
מסוס דלא גימא דיש לסלק כיון הנה : ככוד עינו
לתקע בכלי עמו אבל זה ח' דהא כוס חנכך הני
דמויא דהכהו פכותל וסרשו : ואפשר דהכי אפי'
ברמייתא לפי שהיתה יהועה כפי הכל והסווא דרמיין
גריד לסלק כן : והא דנקט הכריזתא ככוד אמו
ולא נקט תקע כלאו מדקתני איהך כריזת דפטר
גר דאף על גב דנקט ברמייתא הכהו נקט בכריזת
ופהי' הנהפס בביתל וכו' :

דממא לתך מועטא בין שכי הריבוים ע"כ למעט
מיהא אחת ולכך פריק כגמ טן ועין מאי אהני ליה :
מאי טעמא דר' שמעון ולזף שילוח טילוח
מאסה וכו' :
קשה דהא דרמיין לעי' דלחפשי יסלחמו
דיכוזי הוא ומדברי יסלחמו כדמי'
דרובה לו שלוסין מדלא בתיב חפשי הוא והריכוזי מני'
למכתב חפשי הוא כיון דהוכרח למכתב שילוח ליה
ונראה לבחורה הוא דברו ישגתו
בתיבי קל געין ופד דשן
ומחר זלסמו דרמיין געיל לריכוזי ואידך מתא
לכל קשה מדמיין זל כתב לדרמיין
אי בתב חפשי לכבוזיכו וכי אחת יסלחמו לשאה
דאשי איברים אחת ע"כ ולמה חנכך הך יסלחמו
לשחר ראשי איברים דהא מאידך יסלחמו נקט לן
דאשי איברים :

עור קשה לא ימצע מחלוקה הך נ"ש
כהקבלה מפרש דמאיד קבלה מרבו'
או לא אי קבלה מרבו ח' לבשטי גט שחור ואם
לא קבלה מרבו מאי פריק וד' וכו' נ"ש דהך ג' ש'
לא קבלה מרבו לבך נראה לתרץ דהך יסלחמו לא
ג' גמורה היא דעיקר הפסיק אינט לרובה ומיעט
ורובה ותמייהו יסלחמו כמד חסוכי והכא הו גילוי
מלתא דעלמא דהך שילוח הו כגט דמויא דרמיין
דהי' כגט ולכך פריק לר' ומניי אי כתב לחפשי
וכו' ולא הו גילוי מלתא כלל : והך דיליף מאשה
אע"כ דגט האשה מונוואח ומעלה מכילי שיעט ח' כ'
לה דבר ח' מ' כיון דילפי' דהך שילוח דהכא הו
שער ג' אראשי איברים דלעיל מניה קאי וק"ל
תנן דכין הכהו על עימי וסמאה וכו' הך
מאסה לאו דוקא דה' בהת' ואימי
וגיל דשמוא בוי' :

ואמר דב יוסף וכו' אמר ר' יוסף
יוסף כו' הויב' דלפריץ כין ח'
מסוכסו בין מדכונן ד' לחיני נוק ד' ליה דבלהו
מסלם :
אמר למה שאני ארסו וכו' פה תמו וכו' ק'
מה מויתב והך ברמייתא ומאי אהני
דהך ברמייתא מאידך בהייתא דהכהו על עיני
דפריץ מיב מתרנוול וכו' והייתא סכוס לו דהסווא
מסוס דלא גימא דיש לסלק כיון הנה : ככוד עינו
לתקע בכלי עמו אבל זה ח' דהא כוס חנכך הני
דמויא דהכהו פכותל וסרשו : ואפשר דהכי אפי'
ברמייתא לפי שהיתה יהועה כפי הכל והסווא דרמיין
גריד לסלק כן : והא דנקט הכריזתא ככוד אמו
ולא נקט תקע כלאו מדקתני איהך כריזת דפטר
גר דאף על גב דנקט ברמייתא הכהו נקט בכריזת
ופהי' הנהפס בביתל וכו' :

למה שאני ארסו וכו' פה תמו וכו' ק'
מה מויתב והך ברמייתא ומאי אהני
דהך ברמייתא מאידך בהייתא דהכהו על עיני
דפריץ מיב מתרנוול וכו' והייתא סכוס לו דהסווא
מסוס דלא גימא דיש לסלק כיון הנה : ככוד עינו
לתקע בכלי עמו אבל זה ח' דהא כוס חנכך הני
דמויא דהכהו פכותל וסרשו : ואפשר דהכי אפי'
ברמייתא לפי שהיתה יהועה כפי הכל והסווא דרמיין
גריד לסלק כן : והא דנקט הכריזתא ככוד אמו
ולא נקט תקע כלאו מדקתני איהך כריזת דפטר
גר דאף על גב דנקט ברמייתא הכהו נקט בכריזת
ופהי' הנהפס בביתל וכו' :

עצמות יוסף

האשה נקנית

תנו רבנן הכהן על עינו וכהמה וכו' כזאת
הכרייתא נקט כהתה וכברייית האחרת
נקט הרי שהיתה עינו כהויה וכמהה ודקדק הרן
זל דכשהיתה כהויה חף על גב דכהתה על אופן
שאינו יכול להשתמש לא מהני אלא אם כן במאה
לגמרי אבל כשהית כריא מעיקרא חף על גב דלא
קמאה לגמרי כיון שכהתה על אופן שאינו יכול
להשתמש וינא לחירות ודברים של טעם הם ולשון
הכרייתא יוכיח דבר זה אלא שיש לדקדק למה
צריך בעה"ז לעשות נדירות אחר דהא הני תרתי
צריכי להשמיעין דיש לחלק בין היתה כהויה מ
מעיקר' להיותה כריאה דכהיתה כריא קני ככהתה
וכהיתה כהויה צריך שיקמאה ואי לא הוה תניטא
חדא הייתי אומר שהדין טוה כשהיה וכו'.

תנו

רבנן הרי שהיה רבו רופא וכו' ותנא
תנא וכו' נחטט עינה פרטי חף על
גב דקמיה מעיקרא כי חטט משוי ליה מומא
ויש לדקדק היכי מוכח מהכא דהך נחטטה דהכא
הוה חף על גב דקמיה מעיקרא ונראה דקמיה
דעוף אינו חטט ומדוד דבעלת מוס בעוף טרי וכו'
ולפי מהתם דמחוסר אבר גרוע טפי ולכך ינא ל
לחיות וכו' שרש זל אלא חף על גב וכו' משוי ליה
מומא כ' משוי ליה מוס גדול והוא מחוסר אבר
תוספות מבעי ליה לכדתינא וכו' וזל
דשמי הכא וכו' אבל הויה
דהתם וכו' פי' דהתם לא הוה לא לטכותא ולא ל
לגריעתא והוה דומיא דלכחול את העין דאיכא
חדא לטכותא וחדא לגריעתא והוה כחילוי ליכא
לל' וראיתי בשיטות הר"טכא שכתבתי ריון
לקומיית התוספות זל ובהויה דאכן איכא חדא
לגריעתא שלא נתבון לטובה אלא לדעה חף על
פי שלא נתבון לאותו אבר ע"כ ובאמת הוה לשון ק'
להולמו דפיון שלא הכיר בה איך קאמר דנתבון
לרעה:

תוספות

קמיה וחטטה ואף על גב
וכו' דכרי התוספות לכאורה
דראה שהם דכרי מותר דכהויה נתן רב טעם
הטעם חטט מחוסר אבר הוא וכו' ונראה
שהתוספות אינם מפרשים כפירו' וחטטה שהויה
לגמרי אלא שהויה חף למקומו וכשאר סם כולט
ולפי שאינו במקומו המוטבע מקרי מחוסר אבר
ולכך הקשו התוספות דהויה מהויה דלעיל דהיתה
כהויה וקמיה ותיירו דשמי הכא דחטט עשאז
אחוס' אבר רזוני דזה השמיענו שעשאז מחוסר אבר
עם היות אמת שלא הויה לגמרי ואכש' שזה כיון
דש' זל טאומ' הוניה לחון ולא הפיק לו הוניה
תוספות תל' מן העוף וכו' מכל החי
מכל הבהמה וכו' נראה דט' ט

יש כפסדים וזל מכל החי מכל כשר וכו' ובתידון
הראשון שכתבו התוספות דאי לא כתב קרא גבי
ישראל הוה מוקמין קרא בישראל ולא לכפי נא:
דאיבי קאמר בגמרא יכול כשה
גמרה וכו' והיכי הני למימר הכי
דהא בלאו קרא דמן העוף נמי ידעינן דמחוסר אבר
אסור בישראל מקרא דמכל החי ונראה
דה' ק' יכול וכו' כלומר דמחך קרא דוכר תמים איכ'
למעטי ונומר דדוקא כהויה ולא עוף ח' ק' יכול
יכשה וכו' יהא מותר ולא הכי איצטריך מכל החי
ושדין ליה אישראל אבל לא לכני נח תלמוד לומר
מן העוף והשתא קרא דמכל החי וכו' קאי לכני נח
עוד כתבו ח' ק' כיון דאיצטרי וכו' נראה דהוכרחו
לומר מדאיצטרי בעופות דאי לאו הכי הייתי אומ'
דמאיצטרי טעם שדין קרא אכהמה ולא אעופות
ולכח' כ' חטט העוף ד' ק' דה' ונכסמית כתבו
זל' ח' הוה אמיה לכיון דאיצטרי בעל מוס'
בעופות לישראל טפי אכהמה איצטרי ח' ק' מה' אבר'
אבר: אי נמי הוה מוקמין מכל החי דליש' ככני
נח דדוקא כהמה שזני' שנאמר בה מוס לישראל ע"כ
והנה כתיבון הראשון שכתבו לל' דהייתי אומר
דלישראל מקלין טפי כיון דמנינו דהתיר בו הבעל
מוס' וקרא לכני נח דוקא כתיב:
ללא על לשונו וכו':

דף כה מאי

יש לדקדק למה לא
אמר דעל שכתיו קיינו השניים דהשתא לא שייך
להקשות פטיטא וגם התירוק דתירוק דוימך דחליט'
לא שייך: ונראה דההכרח היה מהכרח
הברייתא האחרת דקמיה על לשונו כהדיח:
ויש לדקדק כיון דמנינו למיכר מן הכרייתא דקמיה
כהדיח על לשונו למה פריך מיהך כריית דקמיה על
שפתיו ואמ' נחילי לכו' ונראה דכונתו לומר
דגם מואת הכריית קמיה ליה ח' דמני למי דתנאי
היא ואיכא דר' לזא מאי לאו על שפתיו וכלן שוים
כך לזא לא על שפתיו וכו'.

תוספות

הואה שאני דאתקט לטומא'
קשה דמאי ק' שוא' היא זאת דכע' הנ' סמיה' חק' שוא'
דעור תניא דניטל רוב הלשון ולא שייך למימר ד'
דאתקט לטומאה ואכשר דהתם הוה לחומר ואגב
גרר' עיינתי כדכרי הר' זכס' זל וראיתי כו' דכרי
קותרים כהלכות עבדים פ"ג כתב זל דאין עבד
ינא לחירות לא צריך ולא כניטל לשונו ואילו
זה ביאת מוקדש כתב החמישי דכרי הפ' קל' באר'
וכשהמה וכללם הוה קיר' וגם כ' טל רוב לשונו
והייתי סבור לומר דהר' מנ' נסתפק כמאן ה'
הלכתא לפי שדאה הי' חידו' ודכיס' הלכה כרביס'
גם דאה בתמא דמתניתין כמלכת בכורות
שניטל

שניטל
החומר
שהוא
להחמיר
לפסוק
במירוב
בענין
ד' זל
מכח
וק' זל
אבל
דהוא
הדומה
מקדש
ואיכא
עבד
ומאי
כהא
תוספת
דהשתא
מפיקול
כההוה
המתכד
אכשר
או שגרי
מותר
פסול
כשני
כלל לפי
עוד כתב
לכאורה
גשרו
היינו
מכח דכ'
כתנא
מעין
מכח
מתני
לדקדק
ונראה

נמרא

לרש רב בתנחומים והאין פקדון
תנן אין לך דרכי דרכי חיידי במניח
ופכסו הגר דלא סייד משכב דהא חבתה הבין שמו
בנות הם דפה חל פה דכר עמהם והא דקמקשו
התוספות כפ' המוכר את הפסוקה דנימא דרש
חיידי בסימט ומתני' כר' הוינו מיסוס דקתמא
העלתא תבו פני דמסירה קמא כד' תומשובה
בסימט וק"ל :

גדר

פיה רב מההי' פי' כיון דמתני' קתני
במסורה הויכ' דהר' פיה ומשני' פ'
דעני' דהדר פיה הוה משוס דאשכח תנא דקתני
זה וזה במשפחה והכ' ל' פותי' כד' אה' גסה ברוק'
אן דרש כהמה גסה לטואלי' לנוה' דרקה דר'
הכו כרבנן המתני' ואפשר דלא הונרך לכך דודאי
הלכה כמתני' דמתני' חללא בגסה הונרך לכך משוס
דכלהו תנאי דמתני' ל' דנקנית במסירה
כלל **אלא** מעשה וכל' לטון חללא מעשה קט'
דסק קושוט אכריתא קינט וכו' דהא ר'
דפיותו או' דהך בריתא משכמתא היא דהא ר'
לא הוסי' סק פברא אבל השת' דרב ק' ל' כהך תנא
השתא פריק פול וכו' והנה מנגלשכונו לר' ש'
דפון חללא סייד בהגכה נקנית במסירה או' מ'
משוסה ע' שמונו התוס' כמניח ופכסי הגר לא
משוס דחכנן אמרי זה וזה בקנית כמניח ומשמע
אפי' פול ועלה קאו ר' שוכי תנין בחליפי' וכו' **שמע**
הנינו ענין משוס דמתא דך קנין מקנין הגבהה
מיכ' וכו' לר' וירא פריק
ולתני' לח' תנין דמני' לדחוי' ד'
דאמרי' בתלמידי' והך מלתא היא בענין דלא ח' פ'
כס' פורטי' שכתב פלוגתא וכו' קיינו הך' :

תוספות

כל הראוי לכילה וכו' עוד זל
דאיכא כפקותא וכו' קשה
דהשתא לפי האמת שמוכאן בשני כלים איך נמלט
מפיקול מותר שמן דרוחך לומר דמתניתין לא קל'
כהווא תנא' : ונראה דאזנא דמוכא היא
דהמתכבד מחנה גדולה הוא להכאן בכלי' א' אס'
אפשר שיוכל כלוב' א' בכלי' א' ולכך כיון שלכתח'
או' שנידך כ' כלים כיון שנידך לוב' א' לכל' כלי' הוי
מותר שמן וכו' אמנם לפי האמת דאפילו כדוע'
פסול מעולם לא נדב האדם חללא על דעת להביאו
בשני כלים וכשני לוגין שמן ולכך לא הוי מותר שמן
כלל לפי שאמדין דעתי השני לוגין התנדב כבר ל'
עוד כתבו וכתו וידיו ורשי מה ידיו מאכראו וכו'
לכאורה יש לתמוה דבגמרא נפקא לן משמרו מה
שמרו מאכראו' : ונראה דאי' משמרו לחודיה
היינו מרכי' אפילו כית הסתרים דכשרו איקרי לא
מוכח דכתיב וידיו דכשו' מה כשרו מאכראו וכו' :

תוספות

וכו' בכנים ולא וכו' ק' דבלאו
הכו' איכא תנאי' : ונרא' דר' ר'
לתקן הכריתא בתמיל' :

מעוך

וכתות פרטי' דמכר טפי לתו למי'
טפי מגוד דהא אף קאמר חללא
מכר טפי מעוך וכתות מנתוק וכרות' :

מתניתין

כהמה גסה וכו' בהגכה
פרטי' ולא במשיכה : יש
לדקדק דה' ולא כמסירה וכ' משוכה
ונראה דכיון דאח' לפלוגי על דרכי חכמים נקט
כפי' זל לשון התולק עליע' :

תנאי

וכו' בכנים ולא וכו' ק' דבלאו
הכו' איכא תנאי' : ונרא' דר' ר'
לתקן הכריתא בתמיל' :

מעוך

וכתות פרטי' דמכר טפי לתו למי'
טפי מגוד דהא אף קאמר חללא
מכר טפי מעוך וכתות מנתוק וכרות' :

מתניתין

כהמה גסה וכו' בהגכה
פרטי' ולא במשיכה : יש
לדקדק דה' ולא כמסירה וכ' משוכה
ונראה דכיון דאח' לפלוגי על דרכי חכמים נקט
כפי' זל לשון התולק עליע' :

דף כו מתני'

נכסים שאין להם
אחריות וכו'
נראה כפסוק וכו' וכו'
וקצת

תירין
אבוי
א :
כסה
הכו
אכר
נראה
אויכ
ק' יכול
החי
לומר
כי נח
וכרח
אומ'
ת'
כתבו
ל מוס'
ח' וכו'
ככני
ט עכ'
אומר
דבעל
א :
ה לא
א סייד
חלים
הכרח
יקתני
גני על
לומר
יתכא
שויס
ולמא
ומא
אשיא
זר ד'
ואנכ
דכרי
נ עבר
אחילו
כאל'
לשינו
ה
ורכיס

עצמות יוסף

וקשה

מאוי בעי מנלן קו הוא מעבד שלימו
 נקנה בחוק ונקנה בכסף קרקע
 שנקנה בחוקה א"ד שיקנה בכסף ואם נעשה פרכ'
 משם שמוציא בע"ע ולכך נקנה בכסף בחזור הק"ו
 למקומות ונאמר ומה חוקה שלימי קונה בע"ע קו'
 בקרקע והשתח ליכא למימר שש יוכיח דמיציאה
 להכנסה כתבנו למעלה בשמעת דאלח מאן תנא
 דלא יליף ש"ס דלא אמרינן יוכיח : עוד קנה
 מאוי בעי מנלן לר' יוחנן דאמר דדבר תורה מעות
 קונות ויליף קנין כסף מהקדש מדכת' ונתן הכסף
 וקס לו ואפי' לרוש לקיש דאמר מטיבה מפורשת
 מן התורה היינו דוקא כמטלט' דהווי מיד ליד אבל
 בקרקע לעול' דמזני למולף מהקדש דנקנה בכסף
 ונראה דאע"ב דאיכא למילף בק"ו א"כ מהקדש
 בדקאמר ר' יוח' מ"מ הכא בעי מנלן וטעמא דמלת'
 דקרא דיליף חוקה מינח היינו מדכתבי אשר
 תפשתם בה דלכאורה גראה דהוא קרא מיותר
 דלא היה מן הראוי למכתב אשר תפשתם אלא ושבו
 בעריכם לכד ומדכתבי אשר תפשתם ש"מ דה"ק שבו
 בעריכם דוקא באותן תפשתם כישיבה לא באותן
 שקניתם בכסף או בשטר ולכן הייתו סליק אדעת'
 שלימו נקנה בכסף ובשטר לז"א בכסף מנלן וכו'
 ובשטר מנלן והשתח דיליף כסף מקרא השת' נרוך
 לומר דאשר תפשתם קימור דברים הוא א"כ ללמד
 דנקנה בחוקה לחודיה אחת ולא הווי מועט

אי כתב

משמע מקרא דדוקא בסף
 הוא הקונה ולא השטר ולקמן מוכח מוחקח את
 סבר הטקנה בשטר קונה וכו' דדבר פשוט הוא ד'
 דמאי דיליף מההוא קרא הוא שטר מתנה ואע"ב
 דבקנין מכר איירי קרא כבר כתבו בתוספי ר"ד
 פ"ע לזה דמוס' דעשה קנין במכר קרי ליה
 מקנה גבי מתנה :

אי בעינא

ככפפה אחיני וכו' הוה
 מזי למי' הפקותא אחריתי
 דאי בעי' בכפפה איקני' ומשעת דתינת הכסף
 משועבדות לו קרקעות המוכר ואם מכר קרקע
 בן נתינת הכסף לנתינת השטר משועבדים לו
מתיב רב המנונא וכו' הוה מזני לתרוץ
 דאיירי בדברים א"כ השנתן דמי'
 אלא דהווי דומי' דמתנה דכא לפרש כינז בשטר
 והיינו שטר לחודיה וגם לא פריט

תוספות

אמר קרא וכו' כבר בארתי
 דכריה למע' כד' ח' שדות
 בכסף יקנו :

תוספות

זכודו וכו' וגם משמע וכו'
 הכנת דכריה קשים שנראה
 ואכפער שרפי' ג"כ מכס הירוש'

האשה נקנית

אמר והיותר ק' דהתוספות כפרק ל'א יחבור כתב
 כסס הירוש' דמי שחין צו קרקע אינו מתד' והיותו
 פכור לומ' דלדכרי רטי קיימי כלו' דמשמע מדכרי
 רטי' דמי שאין לו קרקע מתורה כגון כירות לקוח'
 וכו' אלא שהם דכרי מותר דודאי דל דכרי רטי' הו'
 כך ויותר נראה לומר דברטי' מדכריהם מי שחין ל'
 קרקע אינו מתורה וכו' :

ת"ש

א"ר אלעזר וכו' מה עשה ולקח בית
 פלע וכו' : קשה למה ליה שיעור
 פלע דקרקע כל שהו קני' לקנות עמה נכסים שחין
 להם אחריו דקתני ההוא מתניתין שהכיא למע'
 במקום ואפשר דחכמים הם אמרו לו דנרוץ שיקנה
 ע"ג קרקע וכלל שהו הוה קני' אלא שהוה חספ' דלא
 הוה קני' א"כ לא שיקנה שום שיעור מהקרקע ולקח
 שיעור פלע חו' טפח על טפח :

בית

פלע למאי חזי הבא לא שייך למפר'
 לדמי כדלקמן דלפירוש קמא דהו'
 רוחב פלע כיון דהווי מקום קטן מהכיל אי אפשר
 לשם על גבו דמי מואה צאן ומהה חביות וללישא
 בתרא דפירש רטי' ז' דהווי פלע ממש שהוה גבוה'
 וחדוד ואין להעמיד עליו מואה צאן הכי נמי אין
 להעמיד עליו דמי מואה צאן כיון שהוה מקום
 משופע ואינו עשוי לקבל עליו שום דבר ולכך מוק'
 לה דנפיש טובא וכו' ב"ל : ודאיתי להר"ב בחלק
 ג' סימן ה' הרגיש בקושיא זו הניחא ככ"ע ומה'
 שכתבתי הוא הכון :

אמר

לו אין לו תקנה מאין היה משמע
 שנרוץ שיהיה לאדכ קרקע מקנה
 מדאמרין אין לו תקנה וכו' והמפרשים כתבו דמי'
 נפוכיזה לפ' הוא שרנה להקנות להם ג"כ קרקע
 ואפשר דחכמים אמרו לו שיקנה באגב והווי לא
 רנה להקנות להם כקרקע כל שהוה שלימו מקנה
 אלא רנה ליתן להם ג"כ הקרקע כמתנה :

לא

קמכא דעתיה כבר שייט וכו' :
 קשה דאמאי לא וכה לו על ידו אחר'
 בהגבהה שיעבדינה לנורך סבירו ויכחיה במקומו
 עד שיכא בעל הדבר דהא ק"ל בהגבהה קולה
 בכל מקום ואחילו בכית המוכר ואין לומר דכיון
 שהגביהה לנורך חכירו ויציאה מרשותו דהא א"כ
 לעככ על ידו עד שיכא בעל הדבר : ונראה
 דכונת הנותן היתה לתת המתנה לאותו פלו' ולא
 תהיה עוד מוטל' עליו כלל ועיקר ואם היה מניקנס'
 בכיתו אכתי נרוץ לש מרה :

תא שמע

מ"ע בר' וכו' :
 קשה היכי' י"ח מהתם ד'
 דאפשר לומר שלכי שהיה לו לר' במקום המעשר
 הוא

הוא שויכה אותו לו אבל מכלן דאם יוכה לנמקום
אחר לא יקנה ולעולם דלא בעי' נכודי' :
ונראה דדייק מדקאמר ומקומו מושכר דלא היה
רצונו לומר כי חס והקרקע קנוי לו אלא ודאי דקפיד
דוקא למקומו ולא למקום אחר : א"כ כיון דאזכר
בדדים לומר אי בעי' נכודי' או לא היה רצונו לר' ג'
להשכיר לו מקום אחר ולא מקום המעשה וילמד
לנו דלא בעי' נכודי' :

תוספות

מועשה בר' ג' וכו' וק' דאם כן
מה היה מועיל תקומו אדרבא
גרע טפי וכו' : וקשה דאיך הוא אדרבא גרע
טפי וכו' : דהא כ"כ חיוב מיתה חייב באוכל טבל
באוכל המעשר ענמו : ועוד אדרבא האוכל טבל
מתחילת אכילתו יש בו חיוב מיתה : אבל כיון
שהפריש המעשר אוכל בהיתר עד שיאחר לכסוף
חיוב המעשר ויאכלם : ואפשר דאין חייבים מיתה
באכילת אותו הטבל כיון שבכר הפרשת ר' ג' תרומה
גדולה : והפריש ממנה הלוי תרומת מעשר
וכן היה נראה לכאורה לדקדק מדברי הרמב"ם ז"ל
ה סוהדרין כשימנה הלאוין שחייבים מיתה כיד
שמים : עוד כתבו ז"ל ומיהו ק' איך יצא מכירתו
וכו' עם שהשי' ז"ל כבר תירגו באו' ששכח ולא תרם
והשכח אינה כידוי אדם מ"מ מקשים התוספות ז"ל
דכיון דחוקה על חכר וכו' היה לו לתת חת לבו ולא
יבא לידו שכחה :

עוד

כתבו ואו' ר"ת וכו' ומעשר שני ומעשר
עני לעני ומתבערין בכל מקום וכו'
פ"ל דיש טעות בוסר בדברי התוספת הולת מעש'
ראשון ללוי ומעשר עני לעני : מעשר שני וכיבורם
מת : ערים ככל מקום ר"ש או הכבורים ביתנום ל
לכהן וכו' והשתא ניחא דהתוספת תקנו דלא תקשו
מתרומה גדולה דנראה ממתניתין דתוספת כיבור'
שאיין חייבים כביעור : ולא הקשו מחלוקת מעשר
שני דנראה הכא דניתנו לעני : ועוד שלא מצונו
בשום מקום מעשר שני ליתנו לעני : אלא אוכלו
בירוש' או מכערו מן העולם כשאי אפשר להוליכו
לירושלים ומנאתי משנה שנויה במקמת מעשר שני
כלשון שכתבתי והיא היא התוספתא שהזכירו
התוספות וגם מה שכתבו למעלה דבתוספתא תנו
אמר רבי יהושע היא משנה ערוכה ע"ש :

עוד

כתבו ומעשה וכו' אבל לא היה חושש
לא לקבוע מקום : ולא להזכיר סכום
שהיה יודע וכו' : וקשה דלמה לא כתבו שהכל
הפריש וקרא שם בביתו וקבע מקום והודיע לבני
ביתו ולא היה מחוסר דק המדידה לכד לזא עישור
שאני עתיד לאוד וכו' ומדברי התוס' פ"ק דמזיעא
נראה לכאורה דזה דעתם : ואפשר לומר דר"ת חזר
לדקדק בבאן לשנא יתירא דר' ג' דקאמר עישור

שאני עתיד לאוד דמה לו להזכיר המדידה וכו'
שלא היה צריך לנחת רק מאיסור זמן הביעור לא
הז"ל כי אם לכרר שם הכעלים למי יתן : אלא ע"כ
שלא קרא שם וגם לא קבע מקום לכך אמר מה שאני
עתיד לפרוש ולתרו' וז"ל שאני עתיד לאוד עם היות
אבל חקר מעשות : עם כל זה כתון לרבי יהושע
דעכשו אבל עממי מאיסור הביעור :

דף כו איבעיא

להרמי בעיני אנב
או לא מדקאמר כ
הבני כריותות דלעיל אמרו לו איך לו תקנ' שיקנה
אלא ע"ג קרקע איך לדקד' דבעי' אנב שהרי לא
אמרו איך לו תקנה שיקנה : אלא בקרקע דאפשר
לדחוק דע"ג נקטו לאו דוקא : תדע לך שהרי
בדברי המקנים לא הזכיר אנב כלל : אלא דק'
דאדרבא מועשה דר' ג' שאמר כתון לר' יהושע ולא
הזכיר במלתיה לא אנב ולא קני' : יש להוכיח דלא
בעי' לא אנב ולא קני' הלשון כתון לרבי יהושע מ'
משמע דלא קאמר עוד דכור אחר : ודע
שהרמב"ם מ"פ דהיבא דהו' נכודי' לא בעינן אנב
וקני' ולפ"ז מ"ש בגמ' קתני כל הכי נראה דקאי א'
אמרא דרבי ינחק דהוא הכרח דס"ל דלא בעינן
נכודי' ומכאן דק' מורא הכי עובדי גמי בהכי איורי
אף על גב דאפשר לא קומיניהו כנכודי' כדרחי לעי'
וכספר דאש' יוסף הארכתי עוד בהכנת העניינים

ומטלמלין

במתנה מהו וכו' ואע"כ
דהמעשה לא היה מתנה
גמורה מ"מ כיון דיש להם לכעלי' ליתנם למי שירצו
והיינו טובת הנאה מקרי מתנה :
שדה' לא ומטלמלין לאחר מהו וכו' ויש לדק'
תפשוט דהוצרך עוד לקבל שכר מרבו
עקיבא דהא כיון דקבל שכר מר' יהושע יקנה אנב
איתו קרקע המטלמלין לר' עקיב' ומד הוצרך לקבל
שכר ממנו שמעינן דמטלמ' לא : והקרקע לא לא
מהני : ונראה דהוצרך לקבל ממנו שכר כדי
שלא יטרח עצמו להוציא משם איב"א דכפר קא'
קמא דמזיעא בריך דניקמיהו ניהלי' בחליפין ולא
מאני כי היכי דלא לטרחינהו עשה כן וע"כ צריך
לתרץ התם דה"ק דלקמיהו בחליפין ויעשה לו ה'
השנה שיעווב החיטים שם ולא יטריח והתם בגמ'
פריך הכי כי היכי דלא לקבל ממנו שום שכר וק"ל

תוספות

ומקומו מושכר לו ושוא שכירות
דאמר התם כשם שהקרקע וכודע
כי קנין חליפין לא הזכיר במתניתין : וכבר בא
הטעם בדברי בעלי השיטות : ועיין בהר"ן ז"ל וביתן
דאיבא טעמא : דמשום הכי לא קתני מתניתין גס
הכריותא דקתני כשם שהקרקע נקנה וכו' אמתכ'
קאי ומתניתין לא קתני חליפין ושיירו איבא

עצמות יוסף

דבר דיימא היה ראוי שת ברש הקנינים אלל רק
 דגם עיקר קניני הקנינים לא תנא כלל
 ונראה דהתוספות דייקי מלישנא יתירא דסני ד
 דליחני השכיכות נקנה בקנין הקרקע ופרט כסף
 גטור וחוקה לומר דדוקא כהך נקנה ולא עוד
אמר רבא ל"ש אלל שנתן דמי כלן פרס
 אלל שנתן דמי כל המטל והקרקע
קשה למה ליה להוכיח קרקע דהקרקע בקנין
 חוקה בני בלא נתינת דמים וכסוף לשונו ול כתב
 אב לא נתן לו דמי כל המטל עליו ולא הוכיח קרקע
 כלל וכך הוא האמת לעד דאין צריך נתיב דמי
 הקרקע והוכיח קרקע משום דהתמוא דמלתא הכי
 הוא שנתן לנמיר דמי הקרקע קודם שיקנה אגבו
 המטל ועוד צריך להתיישב בזה
תניא כוותיה דרבא יפה כח הכסף וכו'
 קשה אמאי לא קתני יפה כח כסף
 סבורין בו את הכן מה שאין כן בשטר ובמש' התוב
 בריש פירקין דה' בפרוטה ואפס דכיון דתני פדיון
 דהקדש ומעשר לא חש להאריך עוד יש לדקדק
 אמאי לא קתני יפה כח השטר והכסף שכן קנין
 באשה כי הוכי דקתני בכמוך שהשט מושיא באשה
 ונראה דמשום חידושא נקט ע' דאוינו בק' בחוק
 פשוטאגכה העבד כנעני כדכתיב והתפתלת חותם
 וכו' לרשת אקויה ואין לדקדק אמאי לא קתני
 יפה כח השטר מכח הכסף שהשטר קונה אפילו
 בכחות משוה ברוטה דאי כתבו על ח' וצ' הנהא
 בשר וכו' דהאי מעניניו והאי מעניניו ומציאות ה
 השטר הוא הבתיבה שבו ועיקר קנין הכסף הוא
 שיווי המזון ובקת מ' פ' אינו מזון ולא שייך
 למתני יפה כח חוק שקונה בכספי הגר דהא כסף
 ושטר לא שייך בכספי הגר כלל וק' ל'
בדא שנתן דמי כלן וכו' ויש לדקדק
 היכי מוית' מוקרקע למטלט' דקרקע
 אין טעם מקום לקנות באגב דאין קרקע נקנה אגב
 קרקע ולא שייך להיות קרקע אגבו ולכך ע' המעו'
 הו' כאלו הם סמוכים אכל במטלטלי כיון דשייכי
 להיות צבורין כי לא צבורין כמי מהני זמכלך דכעו'
 דמי כלן איברא שרס' ול כתב ומטל הנקנים
 עם הקרקע כמי בשדה שאינה סמוכה לו דמי וכו'
 והכונה דכיון שאין המטל על הקרקע בשעת ה
 הקנין הנה ליה בשדה שאינה סמוכה וכו' אכל גיר'
 הר'ף והראש נכונה יותר דגרסי אמר שמואל מכר
 לו גער שדות וכו' אמר רבא לא שנו וכו' וקאי
 מלתיה דשמואל ותניא כוותיה דרבא וכו' וכלה
 איירי בקרקע אכל לשון לא שנו דקאי אמלתיה
 דשמואל הוא לשון דחוק דלשון לא שנו בכל מקום
 הוא על המטע או הברוייתא דע שהרכ
 קמני' מברש דברי הר' מכס' בדלא עייל ונפיק

האשה נקנית

ובת' שממרא ו' היא בדעיי'ל וכפיק וכפיק דמכירה
 כדין מכר לו' שדות כתב דאיירי בדלס עייל ואפ'
 הכי צריך שיתן כל הדמים ונמצא א' כ' סדין המטל'
 חלוק מן הקרקע והוא באמת תימא גדול והטעם
 בר' לי ד' קנין אגב בקרקע גרוע משום דאין קרקע
 נקנה אגב קרקע ומשום הכי אפילו בדלא עייל
 צריך שיתן כל הדמו' ומ' תניא כוותיה היא לענין
 הדמיון דכאח' מהם קנה כלן דהאי כידיני והאי
 כידיני ונ' :
מי דמי התם גופי מוחלקי וכו' פי' הכא
 איירי דקאמור קמי קרקע ו' כי התם לא
 דנפי בהמה דהוי גופי' מוחלקין הכונה הוי ו' דקא
 ולא השאר אכל גבי קרקע כיון דסדנא דארעא
 חד הוא הפי' הוא דכו' וקני' השאר ולכך הוצרך
 בגמרא טעמא דסדנא ולא קאמור דהכא לא אמר
 ו' דסתמא דמלתא הו' קאמור לקרקע שפכ' :
הר' טבא אל דקדק מטעמתן שאפי'
 אס פירש המוכר בדבר שאינו
 קונה מן הדין שיקנה הלא קמי' וכו' דהיינו דוקא
 שאם שקנה התם אכל אמר שידע שאין הדין כך
 או אפילו לא אמר כן אלל יקנה דבר זה קני' ולכ' :
 אס פירש שיקנה באגב בלא מעות מהני וכ' הרב
 רבי' יריחם וכן דקדקתי' אפי' כפירושו לטור ול' ע"ש
הוספות כד' וכו' וארס דכמתנה
 מיה' וכו' פי' וברוייתא דקתני
 יפה כח חוקה קאי אמתנה ומן הראוי היה לפרש
 דין המתנה וביים ואמ' שחוקה וכו' לאשמועין
 מן המכירה דצריך דמי כלן וכדי לקיים כה בד' :
 שנתן דמי כלן נקט לשון מכירה ולדעת הר' שמואל
 מאובורא צ"ל דקאי אהכך תרי קושי' ולקמייתא
 כתב והשתא גיחא וכו' ומ' ובהאי כמי איכא וכו'
 הוא תיקון לקושיא אחרונה שהקשו והלא חוקה
 אינה מועלת בלא כסף :
פיסקא ו' וקני' וכו' האי ארוסה ה'
 אילימא וכו' פרש' ומולי מילי
 וכו' הכונה דאילו תפרש בגבול כמו לכסוף אין צריך
 לאוקומא למולי מילי ואף על גב דאכיה הוי מילי
 מילי דהא כנוסה וסומרת יכס' לא דמיא לארוסה
 ונשואה וע' לכנוס' מגלגלי' אס לא שטי' סומרת
 יכס' ולנשואה שלל שטי' ארוס' מ' מילי מילי דהכא
 הינוכל חדא דהכך דקתני באפי' כפס' חוץ מאמין
 מאיש אחר דהתם מוכרח ע' בגבול משום דא' כ'
 בענין אחר :
אילימא דקני' לה כשהיא ארוסה וכו'
 השתא לא אפיק אדעת' דתחת
 אישך אמר דחמנא וכו' והנה ס' ל' דהתורה אפילו
 בארוסה איירי : וקשה דא' כתקני' מאי דהקשו
 התוספות הא' לא כתיב אלל תרי' אמן והתוספות

תירצו לכל מאי דכתיבי בקרא כהריא קני פחד
והשתא אי ארוקה הוי מפורש ליסתוק מחד אמר
וקאי אכולי מלתא דקרא ואי נריך לכל מאי דכתי
בקרא חד קרא לכעי כמה אמנים : וכראה
שדעת המקשה היה דמכח אמר יתירא דרשיקן א
ארוקה ואישך לאו דוקא ומשני דתחת אישך אמר
דחמא ואין לשנות ממשמעות אישך כשום פנים :
עוד קשה לוקמא דקני ליה כשהיא ארום וכשהיא
ונכתרה דכה ג אמר רב פפא ביבמות דמשקה לה
דללישנא דאלא שעות השנוע
ונראה
קינוי וסתירה ועיין בהריטבא
זל :

דף כה תנא
דכי רבי ישמעאל קו
ומה קוטה וכו' :
וקשה מה לכוונה שכן שבוועתה על הספק וכיון ד
דחמירה תורה בשבועה החמיר בגלגול מה שאין
כן בממון והיכי קאמר אשכחן ודאי דאפילו ודאי
לא איתא לן : ונראה דכיון דשבועתה היתה
על הספק כדון היה שלא יגלגלו עליה :
נאמרה
שבועה כחון וכו' אף על פי
שהתוספת קראו לזה מה ונינו
נהיה נראה דאיכא כרכא ענומה מה לשבועה
האמורה בכנים שכן כל עיקר שבועתה בזה על
הספק שכן כתבו התוספות דמיום שכל שבועתה
הספק בגלגלי כהספק וכו' מ' נראה דהבא הוי בעין
גילגול מלתא בעלמא דלא פרכי ולא מידי :

תוספות
כיצד החליף וכו' ואומר ר'
וכו' בהנחת קבלת וכו' פי'
שבאיתה הנאה שקבל נאמנו דמי הפרה והיינו כ'
במקום קנין קודר ובעבור אותה הנאה מן הנה לו
השור ומ' ש בעבור דבר שנותן לו פי' שהשור נוקמה
בעבור הדבר שנותן לו והיינו הדמים דהוה שווי
השור כנה מהכרח ההיא דפרק הזהב ויש הכנה
אחרת בדבריהם כמו' בעבד דבר שנותן הוא ה'
המעות שש' ממנו הקנין ולא אחריו לפרשה לפי
שהראשון עיקר :

ופירי
כמו פרש' כל מירי ללא הוי כלל
פירי קרי ליה וכו' פי' קרי ליה כלל
דהוי הדין כמו פירי וז' בסמוך משום דפירי שכיחי
וכו' :

ולריש
לקיש וכו' פרש' מוקי למתניתין
פרש' ששת כל הנישום וכמוך
סתב היכי מתרץ לה למתניתין בין למאי דסליק א'
חדעתין מעיקרא פי' למאי דאוקיימא ע"כ :

והנראה דמעיקרא קאמר דמתרץ כל הנישום והוא
האמת אבל אי סב כרב נחמן פריך היכי מתרץ לה
בין למאי דאוקיימא וכו' כלומר דהא כיון דאי אפי'
ליישבו כרב נחמן נאמר דהא יש מקום ליישבו כפי'
הקס"ד לז' דא"ל לתרץ פי' למאי דסליק אדעתא
וכו' ומהר"ך ז"ל דהא כ"כ כתב תיקון לזה דלריש
לקיש דמשיכה קימה אפילו קנין קודר לא קני והוא
דבר קטן מאד ודכרינו ע"כ :

טו ז' ולענין

תירצו לכל מאי דכתיבי בקרא כהריא קני פחד
והשתא אי ארוקה הוי מפורש ליסתוק מחד אמר
וקאי אכולי מלתא דקרא ואי נריך לכל מאי דכתי
בקרא חד קרא לכעי כמה אמנים : וכראה
שדעת המקשה היה דמכח אמר יתירא דרשיקן א
ארוקה ואישך לאו דוקא ומשני דתחת אישך אמר
דחמא ואין לשנות ממשמעות אישך כשום פנים :
עוד קשה לוקמא דקני ליה כשהיא ארום וכשהיא
ונכתרה דכה ג אמר רב פפא ביבמות דמשקה לה
דללישנא דאלא שעות השנוע
ונראה
קינוי וסתירה ועיין בהריטבא
זל :

דף כה תנא
דכי רבי ישמעאל קו
ומה קוטה וכו' :
וקשה מה לכוונה שכן שבוועתה על הספק וכיון ד
דחמירה תורה בשבועה החמיר בגלגול מה שאין
כן בממון והיכי קאמר אשכחן ודאי דאפילו ודאי
לא איתא לן : ונראה דכיון דשבועתה היתה
על הספק כדון היה שלא יגלגלו עליה :
נאמרה
שבועה כחון וכו' אף על פי
שהתוספת קראו לזה מה ונינו
נהיה נראה דאיכא כרכא ענומה מה לשבועה
האמורה בכנים שכן כל עיקר שבועתה בזה על
הספק שכן כתבו התוספות דמיום שכל שבועתה
הספק בגלגלי כהספק וכו' מ' נראה דהבא הוי בעין
גילגול מלתא בעלמא דלא פרכי ולא מידי :

סביר
ה' פ' את הארבעים דוקא משום
דקראו ממור לבד אבל אם קראו
ממור בן ממור נר' דתייב שתיים ואם אמר לו אביך
ואתה ממורים נראה דאינו חייב כיון שאלקיות א'
וה' ללמוד כל זה מתשובת הרב ה"ר יוסף מ' מיגאש
מו שאמר לחבירו רשע בן רשע עמא כן עמא ממור
בן ממור ולא הטיבו המתחרף דבר ויש עדים בזה :
תשובה
זה שחרף את חבירו חייב פ'
מלקיות על מ' לו טמא כן

טמא רשע בן רשע ומותר לו לדחוק בפרכתו
ולחוקו נוכף על מה שז' כמ' הקור לחברו ממור
כופנ את הארבעים רשע יורד עמו לחינו והואיל
וקרא לחביו ומה שחייבתי ב' מלקיות עם היות ה'
הדבר ידוע שמי שהוא ממור כבו וודעו עד סוף כל
העולם ממורים והואיל וקרא לחביו ממור הנה
בתחייב שיהיה הוא וודעו ממורים להיות שהקדים
לקרא ממור לכן קודם לפי שהיה אפשר שיהי' הפן
ממור והאב כשר וזה נירף עוד האב לו באמרו עליו
ממור בתחייב בזה כ' מלקיות שאם הפך והקדים
האב בזה לבן לא היה מתחייב כיון שאלקיות א'
מהטעם שאמרנו ע"כ' ואם אדם היה מתקוטט
עם חבירו ובכלל הדברים א"ל אני איני ממור : או

כירה
ואפי'
מט'
טעם
רקע
עיי'
לענין
והאי

הכא
ס'
שא
דוקא
זרע
ונר'
אמר

אפי'
שאינו
דוקא
ין כך
ולכא
הרב
ע"כ
זתנה
קתני
לפרש
ועיין
כד'
מואל
ויתא
א' וכו'
חוקה

ה' ה'
מילי
נריך
מילי
דוסה
ומרת
יהבא
מאמן
א' כ'
ה'
וכו'
יתחת
אפילו
הקשו
סבית

עצמות יוסף

ולענין

הלכה יש כזה אריכות דברים
הארכתי בכיבורי לחם ואעתיק
אותו כה כרי שלא יחסר מאומה :

הנה

הרף בפרק הזה כתב בכיבור
הך שמעתא דכל הנעשה דמים
כא' רכל מאי דסקלין וטריזין כהך דאקס' הניחא
לרב שסת וכו' ואוקמי' כיש דמי' מהם כחליפין היינו
דוקא למאי דקליק ארעתין מעיקר' דלמאי דמוקי
דכ יהודה כל הנישום לא קשיא ולא מירי דכרה
נחמור תרווייהו עושי' מהם חליפין מסום דדמו לכלי
והוא כפי' היס משנין שכתב רש' בהאשה נקבית :

ויש

לדק' ק' כדכרי הרף זל כמ' כפי'
ויש דמים זל כל' קתני רישא מטבע
בתורת חליפין שנעש' חליפין והדר תני כיש מטבע
שלא ניתן בתורת חליפין וקונה וכו' ועלה קתני
כינה וכו' דמי הוקיקו לפ' דתרת' קתני ולא פי
רישא וקיפא כלה כחדא כיש דמים וכל הנעשה
דמים באחר היינו כל המטלטלין שאדם יש לחברו
וזה ל' ברור לפי שיטתו זל דקושי' הגמרא היא
למאי דקליק ארעתין מעיקר' דמטבע נעש' חליפין
דאז הוא הכרח גמור לומ' דיש דמים היינו כקיפא
אבל הרישא היינו דין המטבע שנעשה חליפין :

אכל רש' זל מפרש דהך קושיא דגמרא קאי בין
אמאי דקליק ארעתין מעיקר' בין אמאי דאוקימו
כל הנישום לכך הווקק לפרש בפירוש יש דמים
בשני אופנים שלכאורה היה נראה שפיה קותר ד
דכרי' שמעיקרא היה אומר דמירי שמכר לו בכך
וכן וזה תנאי' לא נעשה עדין רק שתחילה מכר
השור ומשכו זה ונתחייב לו המעות : ובכמוך כתב
והכי קאמר כל הנישום כל המטלטלין שאדם שם
לחברו וכו' כנה שמתח' על תנאי זה נתנו :
ונראה שה' פירושים מתקיימים במשנה למאי ד
דאוקימנא' השתא חליבא דרב יהודה ולמאי דקלי'
ארעתין מעיקרא ויש לי אריכות דברים
הארכתי בחידושי למבכת מניעה :

עוד

כתב הרף זל כקוף דכרי' וכל כי
האי שקלא וטריא וכו' הא תירוצא
פמי' הלכתא הוא וכו' דפריו תמוהים דהא באי זה
מקום נדחה התירוף דפירי עבדי חליפין אי משום
דכרי' בגמרא הניחא לרב שסת אללא לרב נחמן
וכו' אין ראיה משם לפי שבעל הגמרא רצה לתקן
דכרי' רב נחמן למאי דאוקימנא מעיקרא אבל לפי
המקנא מונל' דקאי ההוא תירוצא : והר'אש זל
כתעורר בקנת מזה ומדכרי הרף עצמן הם דכרי'
קשים להולמה : ודעתו של הרף זל כזה הוא
דכיון שמיני' בתלמוד דקאמר ההוא תירוצא חליבא
דרב נחמן כיון שלא מנימו בפירוש סכרחה הפירוש
אמרין דהלכתא היא :

האשה נקנית

והראש

זל בקש מקום לקיים דכרי'
הרף וכתב דטעמו מדק' אמרינן
לקמן נבי מכור לי בחלו קנה מסום דהוי מלתא
דלא שכיח והוא הדין נמי הכא :

וכאמת

יש חילוק דההיא הוי מלתא
דלא שכיח בהחלט וכן נריך
לחרן לדעת רב' האי זל שכתבו הגהות מיימון
וסמ' כההיא תירוצא דיש דמים וכו' לא כאמר' לא
למאי דקליק ארעתין מעיקרא :

עוד

קשה לדעת הרף כהך תירוצא דיש
דמים היא למאי דקליק מעיקרא
ארעתין דהיינו מטבע אמאי דחיק לאוקמי' קיפא
הכינה כיש דמים מהם כחליפין לוקימא כמטלטלין
כגון פרה וחמור כדמוקי רב יהודה ורישא אשמועי'
דמטבע נעש' חליפין וקיפא אשמועי' דכרה וחמור
הוי כלי : ונראה שלדעת הרף חיק זה חידוש
דפשיטא דפרה וחמור מקרו כלי ואי קשיא א"כ
לרב יהודה נמי אמאי קמל' מהניתין : נראה דלא
דמי' דבשלא לרב יהודה דיווקי כלה מתני' כחדא
מלתא איכא למיז' דמתניתין דינא אתא לאשמועי'
דכלי ככלי קמי' אבל לפי מאי דקליק ארעתין ד
דרישא הוי כמטבע וקאי כמטבע וקיים כפרה
וחמור על כרחי' לחידוש רבה קעביד הכי וזה חינו
כדפרישי' :

עוד

יש לדק' לדעת הרף כיון דמעיקרא
דהוה מוקי מתניתין כיש דמים שהם
בחליפין ולא הוה קשית' אללא רישא דכל הנעשה
דמשמע מינה דמטבע נעש' חליפין אמאי לא קמסני
רב יהודה כלה כיש דמים מהם כחליפין ורישא
וקיפא חדא מלתא היא וכמו שפירש רש' זל :
ונראה דאין הכי נמי דהוה מני רב יהודה לשנויי
הכי שאל דמסני הכי רב יהודה מסום דליש' דמתני'
דכיון שזכה זה דקתני משמע דלא כדמי' המכר א'
איירי אללא כמה שקונה עכשו :

וראיתי

אל הרב בעל המאור שהקשה
על דכרי הרף דמאי דוחקי
לאוקימו לריש לקיש ע"כ כרב שסת וכו' ליתרנה
למתנ' הכי וכל הנישום ע"כ כיבור דכרי' דכיון
דכל הסוגיא היא לפי הס' א"כ מאי דוחקי דגמר
לפי הסק' לתת דע"כ וכו' לימא דרישא איירי
במטבע שנעשה חליפין וקיפא איירי על דרך
שמפרש רב יהודה דפרה וחמור הוי כעין כלי
אללא דתמוה לו על דכרי' ה' בעל המאור אמאי
קאמר הכי על דכרי' ריש לקיש דהא קשיא זו נס
ארכרי' רב נחמן קיימא דאמאי אוקימה לפי מאי
דקליק ארעתין כיש דמי' וכו' אללא בכל הנישום והיא
הקושיא שהקשותו למע' על דכרי' הרף למעיון
כו' : ונראה שהרב בעל המאור ליטנא דגמרא
קשית'

קשיתו
שהוא
והר'
מטבע
שאר כל
לא מפר
דריש א'
נעשה ח'
דא"כ א'
נעשה ח'
ולוי ודע'
הוצרך
וכיון דר'
כלי הוצר'
לאשמוע'
עוד
ויש
ענין מח'
ועוד ד'
דהו פרו'
דמשת'
נקיט'
וכא
עליו הר'
ולפס
ובקדושין
המכירה
נס אכפי'
דסרת'
ועל
שמכר לו
הרף זל
דיניהם
דכרי' שאל
וכו' זה א'
ההוא

קסית דאמר ע"כ כרב טסת כ"ל לשון ע"כ משמע
 טהול דבר מוכרח חן עוד תירוצי אחר מלבדו
והרמב"ן ז"ל כלין בעד הרף בזה
 דלאו קושי' היא כלל דהשתא
 מטבע קתני ריש' דקני ואע"ג דדעת' אזורתא
 טאר כליס וכ"כ דכלל כלים הם נרוב' למי' משו"ה
 לא מברקי' הכי' ויש לרחות זה ולו' דלפי' הס' ד'
 דרז' חיידי' במטבע' ח' התנא הוא ס"ל' למטבע'
 בעשה חליפין ע"כ הו' משום דמטבע' נמי הו' כלי'
 דח' לכ' אמאי' בעשה חליפין ויהו טעם' האו' דמטבע'
 בעשה חליפין וכ"כ התוס' פ' הזהב גבי' פלוגתא דרב'
 גלוי' ודעת' ח' אלוכא דמ"ד דאין מטבע' בעשה חליפין'
 הו' כרך' תלמודא' לומר משום דדעת' אזורת' וכנ'
 וביין דרין מטבע' בעשה חליפין הוא מטעם' דהו'
 כלי' הו' כרך' ללמדנו אחר כך דין החליף' שוד בפרה'
 לא משמעוין דלא' להו' פירא וכמו' טהול' לפי' האמת'
 לדעתו של רש"י :

עורה טען עליו בעל המאור דפרה וטור
 חיקרו כרו מהמדרש דדרשו' מה

ויש הפרט מפרש פרו מפרי' וכו' :
 להשיב דקרי ליה פרו מפרי' משום
 דהו' דבר המולד מדם' אחר ולד מולד'
 ופן מחר' : וכמו שכתב רש"י ז"ל בריש' פ' מרובה :
 ועד דקט' לשון זה משום יין ועוד אפי' תימא'
 דהו' פרו עש' בו חליפין משום דדמי' לנעל דכיון
 דמשתמיס בו דמי' לכלי' וכ"כ התוספות בפ' האטת'
 קמית' שמטעם זה מקיימו' ג' ר' ח' פ"ה ה"ג משני'
 שפרש' טס זה ח' כ"ה הרף ז"ל :

ובאמת שיש להשיב על כל מה שכתב
 בעל המאור ועל מה שטען
 עליו הרמב"ן ז"ל והם דברים ארוכים לא אכילא בזה
 רק מה שהוא לענין דרין ולא יותר :

ולפסקא דמלתא בפ"ה דמיס דבריו
 הרף הם בדבריו רש"י כההב'
 ובקדושין אלא שכההב' פ"ה עוד שהתנאי היה בעת
 המכירה ולא ראיתי פירושו' כההב' ח' מהמפ' ז"ל :
 גם שכתב זה נראה שיקשה לרש"י ז"ל הכריתא ד'
 דפרת' כההב' וכו' ה' ארכתי בכ"מ כס' כ' אור' :

ועל הרב הגדול מהר"ק תמהתי שכתב
 דבריו רש"י ז"ל בפירו' יש דמים וכו'
 שכתב לו שוד וכו' ובתחייב מעות וכו' והיינו כהכרי'
 הרף ז"ל ובתב' אכל הרף כת' וכו' כה' שיש חילוק
 דמיה' ולא מנאתי חילוק כלל ואם בעבור שרש'
 הו' כרי' שאמ' הלוקח והרף ז"ל כתב שאמ' לו המוכר
 וכו' זה אינו מעל' ומוריד לענין דרין : ועוד שרש"י
 לא קאשה בקנית כפירוש' יש דמים כתב שאל' ה'
 שמוכר וכו' וכדבריו הרף ז"ל :

ובעיקרא

דמלתא איך קונין במעות
 אלו דהו' הלואה : הרף
 ז"ל סתם דבריו ביותר ולא כתב דזה כלום אכל'
 הרב המגיד כתב כשם הרמב"ן והרמב"ם ז"ל דאין
 קונה אלא ח"כ אמר כהנחת מחילת מלוה והם ט'
 מפרשים בן על דבריו הרף שיהי' כתבו שהרף לא
 הביא כהלכות הו' דפרק האיש מקדש משום ד'
 דמך לו על מאי' דכתב שחין אשה מתקדש במלות'
 ע"כ נרף' לפרש הו' דפרק הזהב דיש דמים וכו'
 בהנחת מחילת מלוה כדפרש'י אכל' ברע' הרמב"ם
 ז"ל אי אפשר לפרש בן כלל שהרי הוא ז"ל פ"ה בהלכו'
 אישות פ"ה אפי' הכנת מחילת מלוה דנרף' שיתנה'
 בן כשעת נתינת המעות וז"ל בפ"ה מהלכות מ'
 חפירה ז"ל ולפי' מה שפירש רש"י ז"ל בהנחת מחילת'
 מלוה חף כאן וכו' : גם לשון הרמב"ם בהלכו'
 מזכיר יורה דלאו כהנחת מחילת מלוה איירי
 והקשו עליו מהפוגי' דהאיש מקדש והרב המגיד
 ז"ל הלין בעדו וכתב דמך לו על הסוגיא דפרק
 הזהב הנאמרת במקומה ופ"ה דבריו היינו דוקא'
 כענין מכר הוא דמך לו על הק' קוניא אכל' לענין
 קדושין כ"ל דאינה מקודשת דהאשה לא סמכא ד'
 דעתא :

והרמב"ם

ז"ל מחלק בין מלוה המחוייב'
 מחמת מכר לשאר מלוה
 דמלוה המחוייבת מחמת מכר כיון דלא שכיח ס"ל
 ז"ל דאוקמוה ארין תורה ולא תקמוכו משיכה אכל'
 בשאר מלוה כתב בפרק ז' דהו' כמי שפרע והיינו
 ז' דאזי משום דדבר תורה מעות קיקת :

ואי

קשיא לך כיון דמעתי אינם בעולם
 כמה יקנה דהא דך קושיא הקשה
 ה"ה בפ"ה מהלכות מכיר ומירץ דכיון דמעתי מכר
 מינהו הוה ליה כאילו לא נתחייב לעול אכל' במלוה
 סתם שהמעתי אינם בעולם מה יתרץ ז"ל :
 ונראה דכמע' דשאר הלואה ס"ל ז"ל דכיון דנתן לו
 מעות מעיקרא סניך המוכר דעתו וז"ל כאילו הם
 בעין ולא הוקשה אל הרב המגיד כי אם במעות
 מכר שמעולם לא נמצאו מעות בעול' וה' נרף' לתרץ
 מה שתרץ אכל' בשאר מעות הלואה דעלמ' פשיט'
 ופשיטא דמהני ולכך בקרק' קנה אכל' הלשון שכת'
 ה"ה בפ"ה קשה ביותר שטייס וכת' ומ"מ חייב כההב'
 מי שפרע ככ' דשאר מעות דהלואה גרועי' ולדעתו
 ז"ל תקשי לן בקרקע אמאי קני' וכמטלטלין אמאי
 קאי כמו שפרע ומ"מ דבריו הרמב"ם ז"ל לא לפרטין
 על אופן אחר :

וניחא

לי כוה קושיא אחריתי שהיה ת'
 תמיה לוי על דבריו הרמב"ם ז"ל
 שרחה הסוגיא דפרק האיש מקדש מפני הסוגיא
 דפרק הזהב' ולמה לא פירש הפ' סוגיית'
 בהסכמה

עצמות יוסף

האשה נקנית

כזה כמה אחת ויאמר שכלן מתאימות וזהו דפ' הזהב שאני דהו מחמת מכר דהו כאילו העשו הן בעין וכמ"ט הרב המגיד ז"ל אלא שכוה הדבר מחזור דארכב בשאר מעות הלואה הו מעות יתר בעין ולהכי אוקמינן אדין אתקנתא דרבנן דנרין משיכה והחזור מקבל מו שפרע ובקרקע דליכא משיכה קני קנין גמור אבל בחוב מחמת מכר הו מלתא דלא שכיח ואוקמינן אדין תורה :

אחר

ימים כאו לירי תשובות הר"ן מ"ג ז"ל וראיתי שחולק כפי מה שהקשיתי על דברי הרמ"ב ז"ל וז"ל שאלה הם היה לראובן אצל שמעון חוב ופקק עמו בהם קחורה וחור בוא מהם עד שנתפסרו הם ככדיח אותן שיתן לו הקחור וכאמר בו מלת דלא שכיח לא גזור בה רבנן אם כזה בא לטון הגמרא אם לא לפי שנפל כזה מחלוקת גדולה :

תשובה

אם היה לראובן אצל שמעון חוב ופקק בו קחורה עמו לא קנה הקונה אותה קחור והחזור בו אינו חייב בזה מי שפרע לאמרם המקדש במלוה אינה מקודשת מ"ט מלוה להוצאה ניתנה ואמרו בימא כתנאי ה המקדש במלוה אינה מקודשת ו"א הו מקדש מאי לאו בהא קמפלגי דמר כמר מלוה להוצאה ניתנה ומר כמר מלוה לאו להוצאה ניתנה וכו' ותסבירא אימא כיפא ושין במכר וכו' ואי אמרת מלו להוצא נתן כמאי קני והעמוד התלמו מה שאמרו המקדש במלוה כגון שאמר לה התקדשי במנה ונמנא מנה חקר דינר ודכוותא גבי מכר כגון שא"ל מכור לי ח חפץ זה במלוה ט"ס לי בידך לא קנה משום דמלוה להוצאה נתנה וכמו שלא נתן לו מעות דמי ומ"ט מלתא דלא שכיח לא גזור רבנן הוא כמי שהחליף דמי שור שאותם דמי שור אינם מלוה אצל קונה השור כדי שנאמר להוצאה נתנה הנה הוא כמי ש שהביא המעות בעת שקנה ממונו הפרה ולהיות הדבר מלתא דלא שכיח לפי שהמעות היו מוקדמי אצל בעל הפרה קודם שדבר עמו על קנייתה העמדהו על דין תורה וקנו לו מעותיו משום דמלתא דלא שכיח לא גזור רבנן אבל מי שהיה לו חוב אצל חבירו ופקק עמו בקחורה אין אומרי בו דין זה לפי שאותו החוב מלוה ומלוה להוצאה נתנה וכמו שלא נתן לו כלום דמי וכבר בארתי לך זה יומי חילוק זה טראיתי בין שני מואמרים אלו וכיררתי אותו יפה והוא ענין טוב ומקודם היה קשה אלינו עד שכתבר חילוק זה ביניהם עכ"ל הר"ן מ"ג ז"ל והוא חילוק ראוי למו שאמרו אלא שתלמידו ה דר"מ כסברתו בהפך ופ"ל דבשאר מלוה ראוי לקנות יותר כיון שהלוה קבלם קמכה דעתו כזה וגמר ומקנה :

דמים מחמת מכר הו מלת דשכיח ולא הו מלוה ומטעם שכתב הר"ן מ"ג ז"ל דהו כאילו המעות בעין וכיון דלא הו מלת דלא שכיח לא אוקמינן אדין תורה ואם חור בו קאי במי שפרע ומכר הפי דיש דמים שהם כחליפין כשאין דמי השור ידועי דהיינו כההיא דרב הונא דמכור לי כאלו קנה מ משום דהו מלתא דלא שכיח : והר"מכ"ס ז"ל אף על גב דאין הלכה כקוגיא דהאיש מקדש כמאי דקאמר ושין במכר וכו' מ"מ האוקמתא הכאמרת פ"ט במנה חקר דינר וכו' פ"ל דהיא אוקמתא ח אמויתית לפי האמת אף על גב שהקשיא בטלה ויהיה דפרק הזהב : והר"א ז"ל כפרק הזהב כתם דבריו ופ"י טעם לדברי הר"ף ז"ל דאוקמת דיש דמים היא אמויתית מההיא דרב הונא מכור לי בשן ובפרק האשה נקנית פירש דבריו וכת' ז"ל אמר חביו הווקדש במלוה וכו' אבל אם אמר כהנאת מחילת מלוה מקודשת וכו' תדע לך דאמרינן לקמן דבמכר יש דמים שהם כחליפין כיצד החליף דמי שור כ בפדה או דמי חמור כשור פ"י אם מכר לו שור וא"ל אחר כך הקונה דמי שור שאת חייב לי פדתך תהא קנויה לי קונה משום דד"ת מעות קונות וחכמים תקנו שלא יהיו מעות קונות ומלתא דלא שכיחא כי האי לא תקנו והיחך קונה כאילו המעות והא מלוה כינהו אלא כמחילת המלוה עכ"ל הרי לך שדברי תורה ענין במקומן ועשירים במקו אחר ובהדיא פירש הר"א ז"ל דבריו כההיא דיש דמים שהם כ כחליפין דאיידי בהנאת מחילת מלוה ובמו שכתבו הרמ"בן והר"שכ"א ז"ל :

ועל

הרב הגדול מוהר"ק ז"ל היה יש לתמוה שכתב ז"ל שהר"א ש"ל כהרמ"בן והר"שכ"א וכתב ז"ל ואפילו הכי בהאי דינא דראובן שאמר לשמעון מכור לי חפץ שלך בדמים שאתה חייב לי וכו' קובר הר"א דקנה כמו שכתבתי בהמוך בשמו משום דהו מלתא דלא שכיח אוקימנא אדין תורה ועשו כאילו אין דמים מלוה עכ"ל במחילת כ"ת חלף פעמים נראה דזה אינו שהרי כתבתי לטומ דברק האשה נקנית דאוקי לה בהנאת מחיל מלוה ולדעתו ז"ל תקשו וכי משום דהו מלתא דלא שכיח יקנה כמעט שאין להם שוט קנייה הא לא אמרינן מלתא דלא שכיח לא גזור בהו רבנן אלא דוקא כ בקונה מן התורה כמעט ועוכו חכמים הדין על התורה אבל לא אמרו שיקנה כמעט שאין להם קנייה כלל : והרב בעל הטורים סתם בזה כלשון הר"מכ"ס ואין ללמוד ממונו דעתו מכאן אלא ללמוד מן המפורש שכתב בקימן ר"ד דעת הר"א ז"ל כזה דכתב דלא קנה אלא אם אמר כהנאת מחיל מלוה : **נקטינן** כלל מאי דכתיבא לראובן דכר שיש לו שהמכר

באוב

צחוקי
מכר
זכר
מחילת
קנה
קנה
מחמת
בהנאת
אם כן
כשאר
קנין
הוא
לדעתו
קני
ורב
שהוא
אבל
וקנות
ויש
לשמעון
שכתב
המיתה
למכור
בעד
לזה
לראובן
דלתי
ונראה
המכור
הכל
בדין
מעט
מתני
זה
משכ
מהדיוט
לפדותו
גרע
וגר
פירוש

באשר על כבודו ואשר היה כחוב שהיה חלנו וחסד
 מוכר לרעת הר מוכר וסרס כח והתוספות כפ בזה
 וסרס לט הו המכר מוכר: ואם אמר כהנא
 מחילת מלוה ומוכר לו כמעט שהם מחמת מכה
 קנה קני גמור ואין נריך משיב וכשאר דמי הלואה
 קנה לענין מי שפרע: ולדעת הר אנדר קחוב
 מחמת מכר קני לענין מי שפרע ואין נריך שיאמר
 בהנחת מחילת מלוה וכשאר מלוה לח קני בלל שא
 אם כן אמר מחמת מחילת מלוה דחובל דלדעתו הו
 כשאר דמים ויש בהם תקנה דרכבן: ולהר
 קני גמור ול כמעט הלואה שהם מחמת מכר קנה
 קנין גמור אפילו לא אמר בהנחת מחילת מלוה וכן
 הוא דעת הר מכס ול פוסק: אבל בשאר דמי מלוה
 לדעתו ול לא קנה כלל: ולדעת הר מכס סומט
 קני לענין מי שפרע וכקרקע קנימין גמור: ו
 ורכ הוא גאון פסק מי שהחליף דמי גמור לא קנה
 שהיה כל אותה סוגיא היא למי דקנין אדעתו
 אבל דברי רב יהודה עיקר הבא דבריו הסמ
 וקצות מיימון: ונראה לדבריו בהנחת מחילת
 מלוה אפשר דמהני:

דלקט בהדיוט משום דעיקר קרא דונתן הכסף
 וכו' איירי בהדיוט הקונה מן התקדש:
תוספות
 משכו וכו' וכיון דמשכו כמאתי
 וכו' ק דהיה דאוי שקט יפוק
 לי משום אמירה ואמאי אינטר וכו' לו' וכיון דמשכו
 וכו' וכפ יש נוחלין הקטו כמו שכתבתי ידחק לומר
 דכיון שמשכו הך דכיון דמשכו כשיטא דאינו יכול
 לחזור אפי' בהדיוט וכיון שכן תיסק לי מעט
 אמירה לגבוה:

דף כט מתניתין
 כל מצות האב
 על הבן וכו' חזן
 מכל תשחית אפי' רש' ול קט כל יטבו כקדר הכתב
 כדורה וק' ל:

גמרא
 מאי כל מצות וכו' אילינא וכו'
 דמתייב ברח למעבד לחבא פי'
 וסיפא דקתני כל מצות האב על הבן היינו כל
 מצות דמתייב חבא למעבד לברא:

וקשה
 דא"כ היכי קתני מתני כרישא
 דנשי פטות הא הויה מצות
 עשה שלא הזמן גרמא דקתני מתני בהדיא דנשי
 חיובות:

ונראה
 דנשים חייבו דקתני היינו כשאר
 מצות חזן מצות האב על הבן
 אומנות התלויות בכך על האב ואינם ככלל:

למילן
 מכלן פי' דילמא כל שאר מצות
 חייב האדם לעשותן לא שחייב
 האדם לעשותן לבנו וכשתירץ לו מקראי רשיב
 השת בעיקר דלירד דמכלן דמחייב לממהל נפשי
 דילמא מצות מילה אינה תלויה אל על האב ל
 לעשותה לבנו לא שיהא הוא עמו חייב למול את
 עצמו:

והא
 דלא מוכח מקרא דביים השמיני
 משום דלא מסיים קרא לאב שחייב
 את בנו כהדיא ואפ"ר דביים השמיני ימול לבנו
 א מישאל קאמרי:

והיבא
 דלא מהלי אבא וכו' היבא דלא
 מהלי פי' ד וכו' ולישא דגמרא
 פראה דכך הוא היבא דלא מהלי אבא לענין חייב
 כ"ד כמו היבא דלא מהליוו כי דיני שחייב הוא
 עמו אבל מלשון הרמב"ם אינו נר' כן שכתב כפ' א'
 מה מילה אין מלין כמו של אדם שלא מדעתו א"ל
 עבר ונמנע למולו שכ"ד מלין איתו בע"כ נתעלם
 מב"ד ולא מלו אותו כשידל הוא חייבו וזהו
 באכיו כתב עבר ונמנע שכ"ד כתב נתגלס והרכ
 מוהרי"ק ז"ל היה כתעורר בזה ועדין אין דבריו ז"ל מ
 מהסיקין ומלשון הרמב"ם נראה דוקא עבר ונמנע
 הוא א"כ נאסר ולא מל אותו ויחייבו לאב לעשו זמין

וי
 לחקור אם היה לו לראובן אכל שמעון
 חוב מחמת הלואה שהלוה לו ראובן
 לשמעון ולו היה חייב לשמעון חוב מחמת מכר ש
 שמחה שמעון ללוו דהשתסו דמי מכר ושמעון
 שמחה את לו חלל ראובן בעד דמי הלואה ויהיה
 לראובן פרה ואמר לראובן הרי פרת קמיה לך
 בעד חובי שאני חייב לך יש להשתפק מי דיינין
 ליה ברמי מכה כיון שהמעט שהיה חייב שמעון
 לראובן לא הו ביאש דמי הלואה לא גרע מנכח
 דאתי מחמתו ולא יהיה לראובן יותר יפוי כח
 להשתתף אכל לו:

ונראה
 לירבין הטעם דדמי מכר
 לדעת הרמב"ם וסיעתו הו משנה לדעת
 המוכר סמוך ארעתיא בחילו המעות בעין כמוכן
 הפא יקני ולדעת החלקי על הרמב"ם אין כפקות
 בדן דלעול לא קנה והדבר עתיקים: וזה עתכתי
 מעט מהרכה שיש מן העמק בדברי המדברים
 בזה והאל יגילנו משנאות:

מתניתין
 רשות הבכור וכו' ביתור
 הקדש לא מכשיל א"כ זמ
 זה שהוא בפני חלל אפי' שה א כסוף העולם קנה:
משכו
 במנהגם לדקדק למה לא נקט
 חלוקות חלונ היבא דקנה הנוכח
 מההדיוט שא"כ משכ הנוכח במנה ולא הספיק
 לפדותו עד שעמד בק"ק אומנות חלל מנה דלא
 גרע מהקדש וכן בשאר החלוקות הם הפך ההדיוט
 ונר' דא"כ לא נקט התקא הני בהדיוט משום הך
 חידוש דקאמר אע"פ הדין לחובבי שפרעו וכו' ח' ז

וי מולת
 המעות
 קמ"ל ויה
 בר הדי
 ידועי
 קנה מ
 ל דף על
 ס כמאי
 הכאמרת
 תא ח
 א כטלה
 ק הזהב
 זמת' דיש
 ר לו בשו
 א חבוי
 מחילת
 ד במכר
 שור כ
 שור ואל
 תן תהא
 וחכמים
 כיחא כי
 א מלוה
 שדברי
 וכהדיא
 שהם כ
 ו שכתבו
 לתמוה
 הר שאל
 ק שאמר
 חייב לו
 וכן בשמו
 דין תורה
 ולת כ"ת
 זי לטומ
 ויל מלוה
 א שכיה
 א אמרינן
 דוקא כ
 דין על
 אין להם
 אתם כזה
 אין אלא
 נ הר א"כ
 ת מחיל
 כתיבא
 ר שיש לו

עצמות יוסף

בד' מצווי לעשות ויש לחלק כדיון זה לדיון שכתב
הרמבם בסוף הלכות שחיטה אם לא כשהו וראהו
אחר חייב לכפות ואיתא בחולין כ' כיסוי הדין ולא
אחריון שיהיה לשוחט לכפות דהתם לא הזהיר
בכירור לשוחט ואף על גב דק"ל דאם שחט וקדם
אחר וכיפה משלם לו וזווי וכמ"ש הרמבם פרק
מה' חוב ומזיק יעש ועוד ז"ע :

והא

דאמרינן לגבי מילה דאיעטרי קרא
לכי דיב ואילו בענין פדיון לא אמר
טחייבים כד לפדותו היינו טעמא דבשלמא במילה
דליכא חסרון כים משום הכי חייבים כד אכל
בכדיון הכן דאיכא חסרון כים לתת ה' פלעי לכהן
אין כד מוהרין עליו :

אשכח

מיר לדורות וכו' תנא דכי רבי
ישמעאל וכו' זו את יהושע
וקשה למה לא הוכיח רבי ישמעאל
מיר מקרא דאברהם שהביא כעה'ג' דהיינו מיר :
ונראה דמזות המילה הוא גם כן לדורות ודוקא כ
ביהושע הוא מיר אכל בקרא דנו בתם היו גם כן
לדורות כמו שכתוב שם אטר ניוה ה' והלאה :

תוספות

אותו וכו' ויש לו דאחא כמאן
דאמר התם וכו' : וקשה
דכיון דקרא מיותר הוא ח"כ למ"ד שאינה נוגעת לא
ביום קרא מאי עביר ליה : ונראה דלא דריש
קרא דאותו : עוד ק כיון דהכא מאי דהכי מנות
עשה שלא הזמן גרמא מהך טעמא הא כתפילין ה
כתבו התוספות לקמן בד"ה תפילין ונינית דהוי
מנות עשה שהזמן גרמא דהא אין נוגעים בשבתות
ו"ט וח"כ מנות מילה שלא בזמנה דהוי מנות עשה
שהזמן גרמא כיון שאינו נוגע בשבתות ו"ט :

ונראה דכגלמ' תפילין אינו נוגע כלל בשבתות ו"ט
אכל מילה כבר נוגע בשבת ו"ט אם היא בזמנה :

מה

להלן ראשית אונו וכו' אין לדקדק
לשתוק מהתם מראשי אונו ומדאינט'
כל בכור בנין ידעין דכנחלה תלוי הדבר כראש'
אונו לא כפטר רחם דאם לא היה כתוב התם ר
ראשית אונו היה ילפינן מהכא דבכור לא מקרי כו
אם בכור פטר רחם :

אמר

שמואל הלכה כושא אשה וכו' אף על
גב דלא אמרינן הלכה אלא היכא
דפליגי הכא קאמר שמואל הלכה כיון שיש שינוי
במקומות והוא דבר לכי מקומו כפי פרשי' ואמר
להם מה הלכה שם הוא דנושא אשה וכו' :

כי

הא דרב אחא בר יעקב וכו' אכשר
דמתרחיש כושא וכו' נראה דודאי על
הספק לא היה אביי אומ' דלא ליתי ליה איניש א
אוספיוא ומניחו בפקכה עזומה כואת אלא דודאי
סיה יודע שמתוך חקידותו ויהיה נגזל הוא עצמו מן
והסתא

האשה נקנית

המזיק והיה אומ' אב' דמתרחיש כיסא כמו שפרט
שיעשה לו כס ויהרוב את המזיק דהוי ז"כ הנלת א
אחרים אכל רב אחא מתוך עבותותו אמ' דודאי כס
גדול נעשה לו בהנלתו וזש אי לאו דמתרחיש כיסא
סכנתין וכו' :

עד

היכן חייב וכו' ז"ל דהכעין לא היה
יודע הכריותא דקפריך מינא וסתמא
דתלמודא הוא דקאמר מתיכי וכו' רב יהודה גופ'
כעי עד היכן עד' וכמה אר' ונחק דריש אלו מניאו'

דף ל כל

המלמד את בנו תור' מעלה
עליו כאילו וכו' כלו' כאילו
נצטוו ללמד לבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות
אבל לעולם דחיוכא ליכא כהו א"י יש לחלק ולומר
דנהי דאיכא מנוה אבל חיוכא ליכא כרי שיאמר על
זה עד היכן חייב וכו' :

דרש

דרש חנינין של תיבות ז"ל אמאי לא
בעי כהן מהך גימא או מהך גימא
דאפ' דקי' להו בתרווייהו דרש דרש חד אחאי גימא
ואד אחאי גימא :

אפילו

האב וכו' וכו' נעשו אויבים וכו' :
נראה דהיינו בעין מקשה ומתן
כדי להסיק מתוך ויכוח ההלכה אליכא דהלכתא
וכה"ג מותר לכן להקשות את אביו ולא דמי להא
דאמרינן דלא יסתור את דבריו ולא יכריעו וכו' :

שנאמר

הרע אוירי דאילו כרשע כבר
כתיב למעלה כמומר כי יכול לא יוטל חרב פתחו
רשעים חרכם תבא בלכם ופסקים אחרים לאכדן
הרשעים וכו' :

תוספות

אם כדול הוא וכו' ור"ת וכו'
לכ"י ר"ת ק"ק דנרא בהכחש
הוא אשר נתפונץ מכח הקלע והיה ראוי לדמות
דכר' לקלע לא לפטיש : ונראה דה"פ
דכרי היא כאש ולא תחשוב שהיא כאש המתעפע
לכד אלא היא כפטיש שנתפונץ מכח הקלע כמו
כן עושה דכרי הנמשלת לאש לפי שדכרי כאש אינה
כאש אוכלת של העולם הזה שאין לה כח בכדול אלא
לפעפעו לא לכפככו :

פיסקא

מאי כל מנות האב וכו' אילומא
וכו' פי' ורישא דמתניתין דקתני
כל מנות הבן על האב היינו כל מנות דמחיי' ברא
למעבד לאכא כדוה קלניק דעתי' דמקשה דלעיל
ארישא דמתניתין וכבר כתבתי כוה למעלה :

תנו

דכנן נאמר כבד את אביך וכו' השום
הכתוב כיבוד אב ואם וכו' פי' לענין
שיצטרך ככלן חסרון כים אכל לעולם דהבן צריך
לחוב על הפתחים וכו' והתוספות בשם הירוש'
והסתא

וכיון שכן אב קרע כקותו ככלל כיסוד הוא וכו' דלא חמי דהוי ככלל מורא חלא בעבוד שהכהו כ' בראש והס' מג' בעשין קיג כתב זל וכן במורא חמי הכהו וכו' : וכו' דל להר' מכס דמייתי תלמודא דך דכב דימיו לא שמועי דין המורא והוא הפך מ' המוספות כס המדרש :

תנו

רבנן מכבדו כחיינו כינר וכו' פי כינו בפני אחרים אבל הכיבוד דלקמן ד' דמאכיל ומשקה וכו' היינו כינו לבין אביו :

הנשבע

כדבר אביו פי כשהבין באותו היקום ואומר כסס אביו איוה דבר דכריו נשמעים :

דף לא עמוד ב

תר

חכס משנה סס אביו וכו' בענין שינוי סס הרב וסס אביו כתב הרמ' כס כ' מהלכות ת' זל ואביר לתלמיד לקרות לרכו בשמו ואפילו שלא בפניו והוא שיהיה השם פליא וכו' ולא יזכיר שמו בפניו בדרך שעושה כסס אביו לא ישנה את שמו ע"כ וכל שם ש' ולא יזכיר שמו בפניו היינו אפילו שם שאינו פלאי כגון אברהם יצחק ויעקב ודוקא לאחרים שלא בפניו שרי ולא זו חף זו נקט במלתי וכיוצא בזה מוכי' דכריו כה מארי שמתח' אמר ולא יקרא בשמו והוא אפילו שלא בפניו וכת' הראה לי שאין נוהר בכך חלא כסס שהוא פלאי וכת' דבשמו שהכל דשי קורא לאחרים שלא בפניו דמשמע הא בפניו אקור אפי' לאחרים ולא כן היה מדקדוק תחילת דכריו חלא שאין זה מן הדוחק ביון שהוא ענינו זל מפ' את דכריו כאופן שמקבין מ' שבה ממורי למ' כה' ת' ת' ויה שוים וכתבתי זה להציל להר' מכ' מזה שמה עליו הרב מוהרי"ק ז"לה ככ' מה' ת' ע"ס : אבל ראיתי בדברי הרב בעלטו ביד סימן רמ' העתיק לשון הר' מכס כה' מארי וכתב דקורא לאחרים ככל מקום וככל זמן ולא כתב דהוי שלא בפניו כנר שלא היה בתוב כנרסת ספריו וכוה ניחא שפיר : ומ' הר' מכס ולא יזכיר וכו' בדרך שעושה באביו פי' כדרך שג"כ הדין שם שאינו מוכיר כלל

משל

מי וכו' איפסיקא הלכת' כמ' דמשל אב וכן פסק הר' מכס כי מהלכות ממרים לא שכת' שם זל עד היכן הו' כינוי אב ואם אפי' נטלו כיה של והזכיר שלו והשליכו לים בפניו לא יכלימם וכו' וכפי המקנה דהוי משל אב האו ארנקי משל אב הוא וכבר נתעורר בזה הרב מוהרי"ק ז"לה לא' שאין תירונו מקפיק שכתב זל וז"ל ד' רכי אמרינן דיקא משל אב ה' לכבדו אבל שלא לצערנו יש לנו לחכר כל ממון שבעולם ע"כ . ותימא דא"כ קיכי מוכה מהך דרכי אליעזר דאי אמרת משל אב מאי נפקא

והשתא לא פליג הירוש' על הכריתתא : תנו רבנן ר' אומר גלוי וכו' שכן מכבד את אמו יותר וכו' : ויש לדקדק למה הוצרך לטעם זה ולא היה לו חלא לתת טעם במורא למה הקדימה להם דהא אמרינן לקמן דאבא חומר ה' השקני ואימי או' השקני הכח כבוד אימך וכו' וכיון שכן לכך הקדים כיבוד האב לכבוד האם : ויראה דהונתך לתת טעם לפי שהפסוק הוא פולל אפילו נתגרשו שניהם :

דף לא יפה

עשיתי שלא דרתי וכו' פי' למע' אמרי' סג' ש' מופת' ז' ג' כ' אד' הכ' ה' ואביו ואמו ובזמן שא' ד' מכבד אב אביו ואת אמו אמר הקב"ה מעלה אני עליו כ' במולדת דרתי אבל לא דר' ממש לכך כשאינו מכבדים אב יפה עשיתי שלא דרתי וכו' :

שאל

כן אלמנה וכו' בא לפי רבי יהושע ח"ל כך : יש לדקדק למה לא אמר מור רבי יהושע מכך ריסי עיניך וכו' ולמה הויתן עד שאל בתגרשו שניה מהו וכו' וכו' דמעיקרא חפסר שמי' אבא או' וכו' היה על אביו ואמו אבל אחר כך שאל למה נתגרשו מהו אמ' ודאי שיה' לא אמר על אביו ואמו נתגרשו מהו ויפתח פיו לשון נער אביו ואמו וכדאי שאין לו אב חלא שעש' ענינו ללבבות ענינו הוא דורש' לזל לו מבין ריסי עיניך וכו' וכדאי שהדין גמור אמ' לו חלא שאמרו בלשון הגלגה' : וכאמת שאפשר היה להבין כמ' ש' בתחו' אבא או' אימי או' על שהיו בגירוסין זה איוה

מאמרי

פיך לא נאמר חלא אמרי' כך מאמרי' שך הוא מזה ששמעו מפיק ממש דהיינו א' אביו ולא זהו לך אבל לשון אמרי' כולל כל המאמרי' דקשה דיותר משמע מאמרי' דמשעו עי' אחרים מאותן האמרות

והיה

מפתח מונח וכו' כתבו התוקפות בירוש' שהיו רבלינו וכו' ולכך לא נכרה ומ' הוצרך לומר שהיה המפתח מונח וכו' משום דהיה יכול לפותחה עם שרגליו פשוט על התובה דכזה ודאי לא יעור מקנתו

בי

אתא רב דימי וכו' דע כי הר' מכס כפ' מהלכו ממרים כתב זל ועד היכן מוראן אפילו היה לובס בגדי' חמודות ויושב בראש הקהל וכו' אביו ואמו וקרעו בגדי' והכהו כראשו וכו' ע"כ והנה מלישכא דגמורא משוע' דאכיבוד קאי דבעא מנייה מרב עולא עד היכן כיבוד אב ואם וכו' וה' הכיבוד הוא מאי דקורע כקותו דהא דכותא א' אמרינן לקמן עד היכן כיבוד אב ואם כדי שיטול דרכי' ויורקנו וכו' וכתבו התוקפות לקמן שיטיל אב ידית דוח וכו' דאם לא כן עובר משום כל תשחית

ספרת
גלת א
ודאי כ
ש ניסא
לא היה
וכתמ
יה גופי
ל מניאו
ור מעלה
לו כאילו
הדרות
ק ולומר
יאמר על
אמאי לא
הך ניסא
אי ניסא
: יס וכו' :
ה ומתן
ה הלכות
דמי לא
עו וכו' :
ל וזכיר
ישע ככר
יכ פתחו
ס לאכרן
ור' ת וכו'
בהכעו
ל דמות
זה דה' פ'
מתעפע
ע' כמו
אם אינה
כרול לא
אילימא
ין דקתי
חיי ברא
יה דלעיל
גלה' :
בו השו
פי לענין
הכן דרין
ס הירוש'